

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini ¹
26. – 30. septembar 2022. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Prouzrokovanje štete	Zastarjelost	Trogodišnji subjektivni rok kod potraživanja naknade štete zbog potpune nesposobnosti za rad računa se od dana saznanja oštećene osobe za priznavanjem prava na invalidsku penziju jer je oštećeni tada mogao da sazna za štetu u punom obimu kao razliku između rješenjem priznate invalidske penzije i prihoda koje bi ostvario da štetnog događaja nije bilo.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 274703 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete Izmakla korist	Kada je oštećeni prije štetnog događaja ostvarivao zaradu vlastitim radom, baveći se sezonskim građevinskim poslovima i prodajom robe na pijaci, bez formalno zasnovanog radnog odnosa, tada mu pripada pravo na naknadu štete u vidu izgubljene zarade zbog potpune nesposobnosti za rad jer se radi o zahtjevu s osnova naknade štete, a ne iz radnog odnosa. Niti jednom zakonskom odredbom zarada oštećene osobe nije ograničena na vrstu zarade, nego na to da je zaradu oštećena osoba ostvarivala prije štetnog događaja, a zbog kojeg takvu zaradu više ne može ostvarivati.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 274703 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Podijeljena odgovornost za štetu	Za postojanje podijeljene odgovornosti vozača i saputnika za štetu koju saputnik pretrpi u saobraćajnoj nezgodi skrivljenoj od vozača, nije od bitnog značaja što je saputnik znao za alkoholisanost vozača, već saznanje da je usljed toga vozač očigledno nesposoban da upravlja vozilom u javnom saobraćaju.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 274703 22 Rev

Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Subjektivna odgovornost za štetu	Tužitelj mora dokazati uzročnu vezu između radnji tuženog i nastale štete, da bi se tuženom nametnula obaveza naknade štete. U konkretnom slučaju tužitelj je dokazao da odstupanje od projekta u smislu neizgradnje propusta kroz trup autoputa (izgrađen zemljani odvodni kanal) direktni uzrok zamočvarenja zemljišta.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 0 P 068117 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete / Izmakla korist Naknada nematerijalne štete / Zbog tjelesnih povreda, umanjena životne aktivnosti i smrti	Naknada zbog fizičke onesposobljenosti se ne računa kao primanje tužitelja prilikom obračuna gubitaka zarade zbog nesposobnosti za rad uzrokovane povredom na radu, kod odlučivanja o visini rente kao materijalne štete (čl. 188 st. I i 195 st.2 ZOO), iako pravo na tu naknadu proizlazi iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Naknada zbog fizičke onesposobljenosti se uzima u obzir samo pri odmjeravanju pravične naknade za duševne bolove zbog umanjena opće životne aktivnosti (čl. 200 i 203 ZOO), bez obzira da li je ta naknada priznata u jednokratnom iznosu ili u obliku novčane rente.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 350089 22 Rev
Prouzrokovanje štete Ugovori	Odgovornost za štetu Komision	Nastanak štete ne mora se poklapati sa trenutkom nastanka štetnog događaja. Ako šteta još nije nastala u trenutku štetnog događaja, zahtjev za naknadu štete dopijeva tek kad šteta nastane. Šteta zbog povrede ugovorne obaveze komisionara da obezbijedi adekvatan kolateral (založno pravo) nastaje za komitenta u trenutku okončanja izvršnog postupka, odnosno nakon neuspjele prodaje nekretnina kojima je osiguran kredit, jer je tek tada komitent znao da li mu je i u kom iznosu nastala šteta.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 478862 22 Rev
Ugovori	Ništav ugovor	Okolnost što je utvrđen ništavim sporazum o zasnivanju založnog prava u korist ustupioaca, nema za posljedicu i ništavost samog ugovora o ustupanju (cesiji) jer je riječ o ništavosti sporednog prava bez kojeg ugovor o ustupanju može opstati.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 535563 21 Rev
Ugovori	Ništav ugovor	Za valjano sklapanje ugovora odlučujuće su saglasno izjavljene volje ugovarača, pa pobude, kao onaj unutarnji psihološki činilac koji kod ugovorne strane izaziva želju i pokreće donošenje odluke o sklapanju ugovora, za sklapanje ugovora ne utiču na njegovu valjanost. Samo nedopuštena pobuda koja je bitno uticala na odluku jednog ugovarača, a drugi ugovarač je znao ili to morao znati, ima za posljedicu ništavost ugovora.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 535563 21 Rev

Ugovori	Posredovanje	U postupku javne nabavke usluga osiguranja, brokeru u osiguranju je isključena radnja „dovođenja u vezu“ lica koja traže osiguranje (ugovarač osiguranja) i društva za osiguranje (osiguravač), pa nema uslova za proviziju iz člana 8. stav 2. Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 404394 22 Rev
Ugovori	Komision	Ne postupa sa pažnjom dobrog privrednika banka-komisionar koja, u ispunjavanju svoje ugovorne obaveze da obezbijedi adekvatan kolateral (založno pravo), prepuštajući odabir i angažovanje procjenitelja kolaterala korisniku kredita, propusti da podvrgne kritičkoj analizi izvršenu procjenu s obzirom na činjenicu da su procjenu vrijednosti šume, poljoprivrednog zemljišta i voćnih zasada, kao predloženog zaloga, izvršili vještak mašinske struke i vještak građevinske struke, koji ne posjeduju stručne kvalifikacije i znanje za procjenu vrijednosti navedenih nekretnina, te da na tu činjenicu upozori komitenta i od njega zatraži dodatna uputstva.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 478862 22 Rev
Ugovori	Komision Prestanak obaveze/Zastarjelost;	Kako za ispunjenje obaveza iz ugovora o komisionu nije propisan poseban rok zastarjelosti, obaveze iz tog ugovora zastarijevaju u opštem roku zastarjelosti iz člana 371. ZOO pa stoga i potraživanje naknade štete zbog povrede obaveze iz tog ugovora zastarijeva u tom istom petogodišnjem roku.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 478862 22 Rev
	Sticanje bez osnova	Sticalac koji je dva puta naplatio dug na osnovu iste izvršne isprave u izvršnom postupku dužan je vratiti iznos koji je kasnije naplatio po pravilima o sticanju bez osnova, iz razloga što je ranije plaćanje istog duga učinilo kasniju naplatu pravno neosnovanom.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 0 Ps 093225 21 Rev
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika Obligacioni odnosi / Prouzrokovanje štete	Za naknadu štete na radu i u vezi sa radom Odgovornost za štetu	Poslodavac u postupku nije dokazao da je poduzeo odgovarajuće mjere zaštite na radu svog zaposlenika u obavljanju poslova za koje postoji povećani rizik od provalnih krađa i uz to povećanog rizika od povređivanja zaposleniku, na sto je tuženi bio obavezan i po članu 27 Zakona o zaštiti na radu, budući da je utvrđeno da su se provalne krađe na tom radnom mjestu i ranije događale.	Vrhovni sud Federacije BiH 30 0 P 050430 22 Rev

Zaštita radnika	Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa Poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu	Pasivnost poslodavca u dokazivanju da u svakom konkretnom slučaju, posebno kada se radi o poslodavcima koji zapošljavaju manje od 15 zaposlenika, nije bilo osnovano očekivati da tužitelja zaposli na neke druge poslove ili da ga obrazuje ili osposobi za rad na drugim poslovima, ima za posljedicu da je tužitelj dokazao nezakonitost takvog otkaza i kada se radi o otkazu iz čl.87 ZOR-a. Da je tako, proizilazi i iz odredbe člana 25 st.3.ZOR koja propisuje obavezu poslodavca da prilikom promjena ili uvođenja novog načina rada ili organizovanja rada, omogući zaposleniku obrazovanje, osposobljavanje ili usavršavanje za rad.	Vrhovni sud Federacije BiH 56 0 Rs 043572 22 Rev 2
Zaštita prava radnika	Pobijanje ugovora sa ponudom izmjenjenih uslova Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa	Zahtjev za novčano potraživanje u radnom sporu mora se istaći u zakonom propisanom roku, jednako kao i zahtjev za poništenje odluke o otkazu ugovora o radu. Takav zahtjev nije blagovremen ako je istaknut tek po okončanju postupka za poništenje otkaza, a po proteku zakonskog roka za blagovremenu tužbu.	Vrhovni sud Republike Srpske 75 0 Rs 049916 21 Rev
	Zabrana diskriminacije	Zajedničke karakteristike uznemiravanja i mobinga su povreda prava na jednakost i ugrožavanje života i zdravlja.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 0 Rs 072464 21 Rev
PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi vanbračnih partnera	O imovinskim odnosima vanbračnih partnera na nekretnini stečenoj za vrijeme kada je na pravnoj snazi stari zakon, odlučuje se primjenom (novog) Porodičnog zakona Federacije BiH (Sl. novine FBiH broj 35/05 i 41/05) kada se taj odnos ocjenjuje i presuđuje.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 461205 22 Rev

STVARNO PRAVO			
Pravo svojine	Sticanje prava svojine/Na temelju odluke suda ili drugog nadležnog organa	Kada je u postupku izlaganja nekretnina organ uprave izvršio upis prava svojine u korist određenog lica, taj upis se može osporavati u parničnom postupku pred nadležnim sudom.	Vrhovni sud Republike Srpske 73 P 021097 20 Rev 2

➤ **Građansko pravo / građansko procesno pravo**

VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Naknada za ekspropisano zemljište (poljoprivredno, građevinsko i gradsko građevinsko) određuje se u novcu i ne može biti niža od tržišne vrijednosti takvog zemljišta.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 V 067444 22 Rev 2
PARNIČNI POSTUPAK			
Revizija	Razlozi revizije za ukidanje drugostepene odluke	Ukoliko drugostepenom presudom nije odgovoreno na žalbene navode koji se tiču činjenica koje su relevantne za presuđenje, radi se o povredi odredaba parničnog postupka koje će u revizionom postupku dovesti do ukidanja te presude.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 Rs 288728 22 Rev
Opšte odredbe/Troškovi postupka	Troškovi potrebni radi vođenja parnice	Stranka ima pravo da angažuje advokata van sjedišta suda, ali druga strana koja je izgubila spor može biti obavezana na njihovu nadoknadu samo ako se radilo o nužnim i opravdanim troškovima.	Vrhovni sud Republike Srpske 92 0 P 052570 21 Rev 2

Nadležnost suda	Delegacija	Kada nadležni okružni sud uslijed izuzeća sudija ne može da postupa, to je razlog da Vrhovni sud delegira drugi stvarno nadležan okružni sud sa svog područja.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 O Rs 039646 22 R
Prvostepeni postupak	Sadržaj tužbe	Sud nije vezan pravnim osnovom tužbe već je vezan činjeničnim osnovom na kom tužitelj temelji svoju tvrdnju da mu pripada pravo na određenu pravnu zaštitu.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 O P 017415 22 Rev
Standardi zaštite ljudskih prava	Član 1. Protokola 1. - Zaštita imovine		
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA			
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku Pristup sudu	Razumnost dužine trajanja postupka mora se ocjeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o složenosti predmeta u činjeničnom i pravnom smislu, ponašanju suda i drugih republičkih organa uprave, organa jedinica lokalne samouprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, ponašanju podnosioca pravnog sredstva i značaju predmeta za podnosioca pravnog sredstva. Pitanje da li se radi o nerazumno dugom trajanju postupka zavisi od toga da li se dužina postupka može nečim opravdati i ko je odgovoran za dugo trajanje postupka.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 O Srr 002703 22 Srr

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
3. – 7. oktobar 2022. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PRIVREDNO PRAVO			
Oblici društva	Društvo sa ograničenom odgovornošću	U slučaju smrti člana društva sa ograničenom odgovornošću, udio u društvu, kao skup članskih prava i obaveza, prelazi na njegove nasljednike po sili zakona u trenutku njegove smrti. Stoga u odnosu na nasljednike ne važe pravila iz člana 326. i 327. Zakona o privrednim društvima F BiH, prema kojima je član društva samo ona osoba koja je upisana u knjizi udjela i čije je članstvo upisano u registar suda.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 329284 22 Rev
Oblici društva	Društvo sa ograničenom odgovornošću	Tužba za istupanje člana iz društva sa ograničenom odgovornošću je krajnje sredstvo u slučaju kada, zbog prirode i težine povrede prava člana društva, druga pravna sredstva ne mogu dati rezultate. Teret dokazivanja postojanja nekog od opravdanih razloga za istupanje iz društva je na članu društva, odnosno tužitelju.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 329284 22 Rev
OBLIGACIONO PRAVO/Obligacioni odnosi			
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete/U postupcima zaštite od mobinga	Mobing podrazumijeva svako aktivno ili pasivno ponašanje od strane poslodavca, usmjereno na dostojanstvo i psihički integritet ličnosti zaposlenog kroz nepristojno i grubo ponašanje, namjerno izolovanje i zapostavljanje te verbalno napadanje, ismijavanje, ogovaranje, neopravdane stalne prijetnje i pritisci kojima se zaposleni drži u stalnom strahu, prijetnja da će se protiv njega primijeniti fizička sila, fizičko uznemiravanje koje nema elemente krivičnog djela, namjerno izazivanje konflikata i stresa, što bi moglo dovesti do narušavanja zdravlja zaposlenog	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 185280 19 Rev
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Pod sudskom odlukom, u smislu člana 379. stav 1. ZOO, podrazumijeva se svaka odluka suda (presuda ili rješenje), pod uslovom da je takvom odlukom utvrđeno neko potraživanje, bilo ono novčano ili nenovčano. Stoga rješenje suda o plaćanju sudske takse, doneseno u skladu sa odredbom člana 33. stav 3. Zakona o sudskim taksama USK, predstavlja sudsku odluku koju ima u vidu odredba člana 379. stav 1. ZOO, pa	Vrhovni sud Federacije BiH 22 0 Rs 037984 22 Spp

		potraživanje utvrđeno tom sudskom odlukom zastarijeva u roku od 10 godina. U trogodišnjem roku propisanom odredbom člana 10. Zakona o sudskim taksama USK zastarijeva pravo na utvrđivanje obaveze plaćanja sudske takse, odnosno za nalaganje rješenjem taksenom obvezniku da plati ukupan utvrđeni iznos sudske takse (član 33. stav 3. i 5. Zakona o sudskim taksama USK).	
--	--	---	--

➤ **Građansko pravo/Građansko procesno pravo**

PARNIČNI POSTUPAK			
Postupak po pravnim lijekovima	Žalba protiv presude	Kada su protiv prvostepene presude žalbu izjavili samo tužitelji, tada drugostepeni sud nema ovlaštenje ispitivati i odlučivati o onom dijelu prvostepene presude kojom je odbijen protivtužbeni zahtjev tuženog, povodom kojeg su tužtelji uspjeli u sporu i koji je, budući da nije pobijan žalbom tuženog, stekao svojstvo formalne pravomoćnosti. Stoga, odluka drugostepenog suda o ukidanju prvostepene presude u pogledu odluke o protivtužbenom zahtjevu, koja ima karakter rješenja, u konkretnom slučaju nema pravni značaj rješenja kojim postupak nije završen i protiv koga stoga revizija ne bi bila dopuštena, budući da je postupak povodom protivtužbenog zahtjeva okončan prvostepenom presudom koja je stekla svojstvo formalne pravomoćnosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 P 153905 22 Rev
Revizija	Revizija protiv rješenja		
Prvostepeni postupak	Pravosnažnost		

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
10. – 14. oktobar 2022. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STVARNO PRAVO			
Pravo svojine	Nacionalizacija	Jedinica lokalne samouprave, koja je prenijela pravo korištenja bez naknade na pravnog subjekta koji više ne postoji i nema pravnog sljednika, aktivno je legitimisana da traži ništavost nezakonitog upisa toga prava na novoosnovanog pravnog subjekta na kojeg je to pravo upisano bez pravnog osnova, iako nije pravni sljednik pravnog subjekta koji više ne postoji.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 022247 22 Rev 2
Pravo svojine Obligacije (obaveze)	Predmet prava svojine/Nepokretnosti Ugovori/Ništav ugovor	Pravna posljedica ništavosti ugovora o prometu nepokretnosti se ogleda u uspostavi stanja u registru nekretnina koja je postojalo prije zaključenja ništavog pravnog posla.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 057666 21 Rev 2
Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju zakona Građenje	Sporazum između članova porodične zajednice da se objekat gradi za jednog od članova zajednice, ne mora biti zaključen u pismenom obliku, već se o postojanju tog sporazuma i sadržini volje lica iz sporazuma cijeni prema okolnostima slučaja i prema ponašanju stranaka.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 221687 22 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju odluke suda ili drugog nadležnog organa	Upis u katastar u postupku izlaganja nepokretnosti nije ništav, kada stanje upisanog prava u katastarski operat odgovara stvarnom stanju, a tuženi ima pravni osnov za upis toga prava u kupoprodajnom ugovoru čiju pravnu valjanost tužitelj u postupku nije osporavao.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 240719 21 Rev

OBLIGACIONO PRAVO			
Prouzrokovanje štete	Subjektivna odgovornost za štetu	Nije osnovan zahtjev tužitelja za naknadu štete kao posljedicu jednostranog raskida ugovora od strane tuženog, ako su ugovorne strane nakon toga zaključile pismeni dogovor kojim su riješili sva sporna pitanja.	Vrhovni sud Republike Srpske
Ugovori	Raskid ugovora zbog neispunjenja		57 0 Ps 123840 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete	Za odgovornost za naknadu štete po osnovu izgubljene dobiti potrebno je kumulativno ispunjenje sljedećih uslova: da korist nije ostvarena, da postoji izvjesnost koristi po redovnom toku stvari, da je dopušten osnov za ostvarenje koristi i da korist nije ostvarena štetnom radnjom ili propuštanjem odgovornog lica	Vrhovni sud Republike Srpske
	Izmakla korist		71 0 P 211126 22 Rev
Ugovori	Jemstvo	Jemac platac odgovara povjeriocu kao glavni dužnik za cijelu obavezu i povjerilac može zahtijevati njeno ispunjenje bilo od glavnog dužnika bilo od jemca ili od obojice u isto vrijeme (solidarno jemstvo).	Vrhovni sud Republike Srpske
	Ugovor o kreditu		57 0 Ps 128181 21 Rev
Ugovori	Ugovor o građenju	Propuštanje naručioca odnosno sticaoca građevine da u roku od šest mjeseci od kada je nedostatak ustanovio, o nedostatku obavijesti izvođača i projektanta, dovodi do gubitka prava na njegovoj strani da se pozove na taj nedostatak, a time prestaje i osnov za zahtjev za naknadu štete.	Vrhovni sud Republike Srpske
			61 0 Ps 008126 21 Rev
Sticanje bez osnova	Sticanje bez osnova	Deponovana novčana sredstva na računu posebnih namjena u sistemu Jedinog računovodstva, koja su blokirana zbog otvaranja stečajnog postupka nad bankom, ne predstavljaju javne prihode i ne ulaze u imovinu Republike Srpske, pa nisu ispunjeni uslovi da se ista obaveže na isplatu tih sredstava po osnovu sticanja bez osnova.	Vrhovni sud Republike Srpske
Privredno pravo	Stečaj		57 0 Ps 130858 21 Rev
Obligacije (obaveze)	Ispunjenje	Kako je zamjeni neispravnog mjernog transformatora prisustvovao i predstavnik tuženog, koji je potpisao sačinjeni zapisnik, to je tuženi u obavezi da tužitelju plati struju koja nije bila registrovana usljed kvara na mjernom uređaju.	Vrhovni sud Republike Srpske
			59 0 Ps 024179 22 Rev 3

PRIVREDNO PRAVO			
Mjenica Obligacije/ Prestanak obaveze	Mjenica Zastarjelost	Mjenično-pravni zahtjevi protiv akceptanta zastarjevaju u roku od tri godine od dospelosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 61 0 Ps 012180 21 Rev
Oblici privrednog društva	Društvo ograničenom odgovornošću	sa Član društva sa ograničenom odgovornošću podnosi pismeni zahtjev za istupanje koji mora da sadrži razloge istupanja iz društva, iznos koji se zahtijeva na ime naknade za njegov udio u društvu i rok u kojem se zahtijeva isplata naknade.	Vrhovni sud Republike Srpske 67 0 Ps 119319 21 Rev
RADNO PRAVO			
Prava i obaveze iz radnog odnosa	Obaveze radnika	Radnik koji na radu ili u vezi sa radom, namjerno ili iz krajnje nepažnje, pričinu štetu poslodavcu dužan je naknaditi je.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 255662 21 Rev

➤ **Građansko pravo/Građansko procesno pravo**

PARNIČNI POSTUPAK			
Opšte odredbe	Punomoćnici	Pripravnik zaposlen u kancelariji advokata ne može zamijeniti advokata pred sudom prvog stepena ako za to u punomoći datoj advokatu nema izričitog ovlaštenja stranke	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 118394 22 Rev
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	Kod utvrđenja da je tužitelj angažovao više dostavljača, na tužitelju je teret dokazivanja da je tuženi vršio dostavu paketa, u vezi kojih je usljed neurednog uručenja za tužitelja nastala šteta.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 087126 22 Rev

Prvostepeni postupak Obligacije/ugovori	Teret dokazivanja Kupoprodajni ugovor	Kako je tuženi osporio da mu je tužitelj isporučio robu po fakturama čije plaćanje se traži, to je prema pravilu o teretu dokazivanja, na tužitelju bila obaveza da dokaže da je robu stvarno isporučio.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 128463 21 Rev
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	U sporovima koji nastanu u primjeni Zakona o privrednim društvima ili bilo kojeg drugog propisa koji se odnosi na organizaciju i status privrednog društva, rješavanja sporova nastalih između članova društva međusobno, te između članova društva i privrednog društva, a tiču se položaja članova u privrednom društvu, upravljanja privrednim društvom i vođenju poslova koji proizlaze iz njihovog položaja u društvu nadležan je okružni privredni sud.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 139194 22 R
Nadležnost suda Izvršni postupak	Sukob nadležnosti Izvršenje na pokretnim stvarima	Za provođenje izvršenja po prijedlogu založnog povjerioca, na temelju potvrde o registraciji zaloga, je nadležan osnovni a ne okružni privredni sud.	Vrhovni sud Republike Srpske 61 0 Ip 014832 22 R
Izvršni postupak Međunarodno procesno pravo	Pravosnažnost i izvršnost Izvršna isprava Priznanje strane sudske odluke	Nisu ispunjeni uslovi za priznanje strane sudske odluke koja nije snabdjevena potvrdom nadležnog stranog suda o pravosnažnosti po pravu države u kojoj je donesena.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 V 006582 22 Gž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
17. – 21. oktobar 2022. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STVARNO PRAVO			
Pravo svojine	Susvojina	Više lica koja su pravo svojine stekli na osnovu pravnog posla na nepodijeljenoj stvari, imaju pravo susvojine na toj stvari tako da se idealni dio svakog od njih određuje srazmjerno cjelini.	Vrhovni sud Republike Srpske 87 0 P 025193 21 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine / Na temelju zakona / Građenjem	Dogradnjom i nadogradnjom zgrade, u suvlasničkim, zajedničkim ili tuđim zgradama, ili ulaganjem u njih, ne može se steći vlasništvo, ako vlasnik (suvlasnici, zajedničari) dograđene, nadograđene nepokretnosti nije drugačije odredio.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 0 P 041814 21 Rev
OBLIGACIONO PRAVO			
Ugovori	Kupoprodajni ugovor	Po garanciji za ispravno funkcionisanje stvari prodavac odgovara po osnovu prodaje stvari i predaje garantnog lista, a proizvođač po osnovu izdavanja lista koji je predat kupcu, a njihova odgovornost je solidarna.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 0 P 050007 22 Rev
Ugovori Nasljedno pravo / Nasljedno-pravni ugovori	Ništav ugovor Ugovor o doživotnom izdržavanju	Ukoliko primalac izdržavanja u vrijeme zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju nije bio sposoban da razumno rasuđuje i zbog toga nije mogao da izrazi svoju volju, nije ispunjen uslov za nastanak pravno valjanog ugovora.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 0 P 042432 22 Rev

Ugovori Oblici privrednog društva	Ništav ugovor Društvo ograničenom odgovornošću	sa Društvo sa ograničenom odgovornošću	Društvo sa ograničenom odgovornošću može sticati dobit, raspoređivati i isplaćivati samo svojim članovima, a ne i trećim licima, pa je ništav ugovor o ulaganju u društvo, sticanju i raspodjeli dobiti, koji je zaključen sa fizičkim licem koje nije član društva.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 O P 037763 21 Rev
NASLJEDNO PRAVO				
Prelazak ostavine na nasljednike	Odgovornost nasljednika za dugove ostavitelja		Nasljednik odgovara za dugove ostavioca do visine vrijednosti nasljeđene imovine.	Vrhovni sud Republike Srpske 92 O P 052713 21 Rev

➤ **Građansko pravo/Građansko procesno pravo**

PARNIČNI POSTUPAK				
Osnovna načela Revizija	Odlučivanje u granicama tužbenog zahtjeva Izuzetna revizija		Kod nenovčanog zahtjeva za pravo na reviziju je mjerodavna vrijednost predmeta spora koju je tužitelj naznačio u tužbi, tj. ona mora biti veća od 30.000,00 KM. Međutim, sud će dozvoliti odlučivanje po izvanrednoj reviziji ako su ispunjeni uslovi iz člana 237. stav 3. i ako je revizija sačinjena u skladu sa stavom 4. tog člana.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 040002 22 Rev
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA				
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku		Tužbu za utvrđivanje povrede prava na suđenje u razumnom roku i pravično zadovoljenje zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku može podnijeti tužilac koji je prethodno podnio nadležnom sudu zahtjev za ubrzanje postupka o kome je pravosnažno odlučeno.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 O Srr 002730 22 Srr
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku Pristup sudu		Ispunjeni su uslovi za donošenje presude kojom se utvrđuje da je tužitelju povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku i za dosuđenje novčanog obeštećenja, ukoliko iz stanja spisa proizlazi da sud nije preduzimaao procesne radnje u periodu od preko deset godina.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 O Srr 002700 22 Srr

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
24. – 28. oktobar 2022. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO			
Obligacije (obaveze)	Pobijanje dužnikovih pravnih radnji	Opšte pretpostavke pobijanja dužnikovih pravnih radnji su: dospelost i izvršnost potraživanja povjerioca, insolventnost dužnika, svijest o oštećenju povjerioca i pravna radnja kojom se umanjuje njegova imovina u korist nekog trećeg lica. Teret dokazivanja navedenih elemenata pobijanja pada na povjerioca koji podiže paulijansku tužbu.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 269710 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu/ Odgovornost pravnog lica za štetu	Kada postupanje organa tužene nema obilježja „dovoljno ozbiljne povrede“ nisu ispunjeni uslovi za odgovornost pravnog lica za štetu koju prouzrokuje njegov organ.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 280666 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu/Objektivna odgovornost za štetu	Ukoliko tuženi izvedenim dokazima dokaže da šteta potiče od nekog uzroka koji se nalazi van opasne stvari čiji je vlasnik ili opasne djelatnosti kojom se bavi, oslobađa se odgovornosti za naknadu štete po principu uzročnosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 102906 21 Rev
Ugovori	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu, koji je po svom karakteru dvostranoobvezni i naplatni, nije formalan pa može biti zaključen i usmenim dogovorom, kada se stranke saglase o djelu i naknadi.	Vrhovni sud Republike Srpske 76 O P 022564 22 Rev
Prestanak obaveze Kamate	Docnja Zakonske zatezne kamate	Tuženi nije imao valjan pravni osnov za isplatu obustavljenih penzija do okončanja upravnog spora kojim je poništeno rješenje o njihovoj obustavi, pa do tada nije pao u docnju za isplatu i stoga se nisu stekli uslovi za obračun i isplatu kamate.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 117464 21 Rev

NASLJEDNO PRAVO			
Nasljedno-pravni ugovori	Ugovor o doživotnom izdržavanju	Načelo ekvivalentnosti se ne može primijeniti kod ugovora od doživotnom izdržavanju, niti zbog toga ima mjesta njegovom poništenju po pravilima o prekomjernom oštećenju.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 274589 21 Rev
Nasljeđivanje na osnovu zakona	Uračunavanje poklona i legata u nasljedni dio	Svakom zakonskom nasljedniku uračunava se u nasljedni dio sve što je ma na koji način dobio na poklon od ostavioca.	Vrhovni sud Republike Srpske 76 0 P 025525 21 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
Mjenica Obligacije (obaveze)	Mjenica Zastarjelost	Mjениčno-pravni zahtjevi protiv akceptanta zastarjevaju u roku od tri godine od dospelosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 291863 21 Rev
Mjenica	Mjenica	Kod izdavanja bjanko mjenice izdavalac, odnosno trasant mora ovlastiti imaoca da ispuni potreban sadržaj mjenice i tako bjanko mjenicu mijenja u mjenicu kao papir od vrijednosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 P 072041 22 Rev 2
Mjenica	Mjenica	Avaliranje mjenice je pismena izjava lica koje nije trasant, odnosno trasat, da jamči za jednog ili više potpisnika mjenice da će izvršiti obavezu isplate po mjenici ako glavni dužnik ne plati mjenicu. Prijemom avalirane mjenice povjerilac dobija još jednog mjениčnog dužnika više od koga će moći zahtijevati isplatu.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 0 I 037038 21 Rev
Mjenica	Mjenica	Kod izdavanja bjanko mjenice izdavalac, odnosno trasant, mora ovlastiti imaoca bjanko mjenice da ispuni potreban sadržaj mjenice, čime se bjanko mjenica mijenja u mjenicu, kao papir od vrijednosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 0 P 031643 21 Rev

STVARNO PRAVO			
Pravo svojine	Tužba za povrat stvari Državina	Držalac ima pravo da odbije predaju stvari njegovom vlasniku ako ima pravo na državinu.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 300476 21 Rev
Pravo svojine	Etažna svojina; Susvojina;	Vlasnici etažnih jedinica (stanova) stiču pravo korišćenja zemljišta koje služi za redovnu upotrebu zgrade, a ne pravo suvlasništva.	Vrhovni sud Republike Srpske
Stambeno pravo	Prava vlasnika stana		72 O P 005566 21 Rev 3
RADNO PRAVO			
Prestanak radnog odnosa	Zbog izvršenja disciplinske mjere	Postoje razlozi za otkaz ugovora o radu radniku od strane poslodavca zbog njegovog nasilničkog ponašanja prema drugim radnicima i trećim licima za vrijeme rada, i ako je ono učinjeno govorom i verbalnim maltretiranjem.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O Rs 252668 21 Rev
Diskriminacija	Zabrana diskriminacije	Kako tužitelj nije učinio vjerovatnim da su tuženi svojim radnjama učinili diskriminaciju tužitelja i doveli ga u neravnopravan položaj, nisu ispunjeni zakonski uslovi da mu se pruži zaštita od diskriminacije.	Vrhovni sud Republike Srpske 73 O P 032688 21 Rev
Mobing	Mobing	Kada tužitelj učini vjerovatnim da su ga tuženi na radnom mjestu u dužem vremenskom periodu psihički zlostavljali ili ponižavali s ciljem ugrožavanja njegovog ugleda, časti, ljudskog dostojanstva i integriteta, ispunjeni su zakonski uslovi da mu se pruži zaštita od mobinga.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O Rs 100203 21 Rev
PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	Karakter zajedničke imovine supružnika ima imovina koja je stečena za vrijeme trajanja bračne zajednice, koja je rezultat zajedničkog rada i doprinosa bračnih supružnika, kao i prihodi iz te imovine, pri čemu se činjenica zajedničkog rada supružnika pojavljuje kao način njenog sticanja, a zajednica života kao vrijeme sticanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 O P 052514 22 Rev

➤ **Građansko pravo/Građansko procesno pravo**

VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Naknada za ekspropisano zemljište (poljoprivredno, građevinsko i gradsko građevinsko) određuje se u novcu i ne može biti niža od tržišne vrijednosti takvog zemljišta.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 V 085653 22 Rev
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Naknada za ekspropisano zemljište (poljoprivredno, građevinsko i gradsko građevinsko) određuje se u novcu i ne može biti niža od tržišne vrijednosti takvog zemljišta.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 0 V 032212 22 Rev 2
PARNIČNI POSTUPAK			
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	Na povjeriocu koji podiže paulijansku tužbu je teret dokazivanja da su se stekle opšte pretpostavke pobijanja, da bi se moglo pristupiti pobijanju pojedinih konkretnih činjeničnih stanja koja sačinjavaju posebne pretpostavke pobijanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 0 P 056387 22 Rev
Obligacije (obaveze)/	Pobijanje dužnikovih pravnih radnji		
Postupak po pravnim lijekovima	Rasprava pred drugostepenim vijećem	Drugostepeni sud ne može po žalbi preinačiti prvostepenu presudu na štetu stranke, ako je samo ona izjavila žalbu protiv prvostepene presude.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 0 P 015144 21 Rev 3
Prvostepeni postupak	Presuda zbog propuštanja	Postoje razlozi za ukidanje obje nižestepene presude kada je zbog utvrđivanja da li je postojao procesni uslov za donošenje presude zbog propuštanja, koji se tiče urednosti dostavljanja tužbe tuženom, neohodno provesti vještačenje potpisa tuženog.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 P 093931 21 Rev 2

IZVRŠNI POSTUPAK			
Izvršenje	Nedopuštenost izvršenja	Tužitelj koji izvedenim dokazima ne dokaže da je stekao pravo vlasništva građenjem na nepokretnosti koja je predmet izvršenja, ne može uspjeti sa zahtjevom da se izvršenje na tom predmetu proglašeno nedopuštenim.	Vrhovni sud Republike Srpske
Stvarno pravo / Pravo svojine	Sticanje prava svojine/Na temelju zakona/Građenjem		80 0 P 085877 21 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
31. oktobar – 4. novembar 2022. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravni spor			
Inspekcijski nadzor	Sanitarna inspekcija	<p>Nalaganje određenog postupanja rješenjem inspektorata se ne može protezati unazad jer je to u suprotnosti sa osnovnim pravilima koja determinišu postupak izvršenja upravnih akata (dejstvo izvršnosti se najranije može steći momentom saopštavanja, odnosno usmenog nalaganja ili dostavom akta), pa samim tim i u suprotnosti sa načelom zakonitosti, a u konačnom, zbog faktičke nemogućnosti izvršenja upravni akt čini ništavim u smislu odredbe člana 247. stav (1) tačka 3) Zakona o upravnom postupku.</p> <p>(Slijedom iznesenog, to bi značilo da se Naredba gradonačelnika broj predmeta: 02-000049/20, broj akta: 01.1-1149AD-422/20 od 16.11.2020. godine (koja u skladu sa pravnim poretom Distrikta mora biti u skladu sa zakonom) ima primijeniti na način da se izolacija i druge zdravstvene mjere u trajanju od najmanje deset dana mogu odrediti od momenta testiranja samo pod uslovom da je na dan testiranja određenom licu naloženo da se pridržava tih mjera, a u suprotnom, ako od momenta testiranja pa do momenta kada je naloženo postupanje u skladu sa zdravstvenim mjerama postoji vremenska razlika (u trajanju od jednog dana ili duže) tada se početak trajanja zdravstvenih mjera ima vezati za momenat nalaganja određenog postupanja (usmeno ili pismeno), a krajnji rok trajanja računati saglasno navedenoj Naredbi od momenta izvršenog testiranja.)</p>	<p>Apelacioni sud Brčko distrikta</p> <p>96 0 U 137185 21 Už</p>

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Prestanak obaveze	Zastarjelost	U odsustvu posebnog ugovora o načinu plaćanja advokatskih usluga, advokat ima pravo zahtijevati nagrade za svaku obavljenju radnju od kada je ta radnja obavljena, a zastarijevanje tog potraživanja počinje teći prvog dana poslije dana kada je advokat imao pravo zahtijevati ispunjenje obaveze. Ukoliko su stranke ugovorom otklonile plaćanje za svaku pojedinu radnju zastupanja odmah nakon njenog preduzimanja te ugovorile drugi rok plaćanja, petogodišnji rok zastarjelosti počinje teći od ugovorenog roka ili eventualno od dana otkaza/opoziva punomoći, ukoliko je isti uslijedio prije ugovorenog roka plaćanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O Mal 182488 22 Rev
Prestanak obaveze Prouzrokovanje štete	Zastarjelost; Naknada nematerijalne štete/Zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane	Podnošenjem zahtjeva nadležnom organu radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade, dolazi do prekida zastarjelosti potraživanja u smislu odredbe člana 388. Zakona o obligacionim odnosima.	Vrhovni sud Federacije BiH 53 O P 061604 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete; Obična šteta; Izmakla korist	Nema uzročne veze u nemogućnosti naplate potraživanja po pravosnažnim sudskim presudama lica koja su obezbijedila izvršni naslov protiv pravnog lica (tužitelji) i radnje zastupanja optužbe kantonalnog tužioca koji u krivičnom postupku protiv odgovornih lica u pravnim licima, nije predložio mjeru zabrane otuđenja nekretnina optuženih ili članova njihovih porodica.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 509624 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Subjektivna odgovornost za štetu	Postojanje štete i njene uzročne veze sa neurednim ispunjenjem ugovora ja uslov za ugovornu odgovornost za štetu.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 120048 22 Rev

Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu/Subjektivna odgovornost za štetu	Kada otpadne pravni osnov po kome tužitelj potražuje isplatu, tuženi se oslobađa svoje građansko pravne odgovornosti isplate, bez obzira što postoji krivična presuda kojom je utvrđena njegova odgovornost za zloupotrebu položaja	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 114673 21 Rev 2
Ugovori	Nalog	Ništav je ugovor o visini nagrade za rad advokata u procentu od naplaćenog potraživanja u postupku ukoliko nije zaključen u pismenoj formi. Međutim, ne zahtijeva se pismena forma za pravnu valjanost ugovora kojim se advokat i klijent sporazumiju o načinu plaćanja advokatskih usluga, odnosno o tome kada će dospijevati potraživanje pruženih advokatskih usluga.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 0 Mal 182488 22 Rev
Ugovori	Ugovor o kreditu Zajam	Kako u konkretnom slučaju ni jedna od ugovornih strana nije banka, ugovor zaključen između parničnih stranaka ima karakteristike ugovora o zajmu.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 114135 22 Rev 2
Ugovori	Raskid ugovora zbog neispunjenja	Budući da obaveza na restituciju zbog raskida dvostrano obaveznog ugovora zavisi od odluke o raskidu toga ugovora, odluka o raskidu ugovora je predhodno pitanje za odluku o osnovanosti zahtjeva za restituciju.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 120397 21 Rev
Ugovori	Odgovornost za materijalne i pravne nedostatke Kupoprodajni ugovor	Ako je skrivena mana stvari takva da se može otkloniti, kupac ne može tražiti raskid ugovora već može od prodavca tražiti da se mana otkloni, ali ako skrivena mana dovodi u pitanje funkciju same stvari ugovor se raskida	Vrhovni sud Republike Srpske 61 0 Ps 009215 22 Rev
Ugovori	Regresni zahtjev	Ukoliko je tužitelj (banka) ispunio svoju obavezu po osnovu stare devizne štednje utemeljenu na pravosnažnoj odluci suda povjeriocu iz te odluke, on se ne može smatrati trećim licem na kojeg su po samom zakonu prešla ta potraživanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 130216 21 Rev

Ugovori	Ništav ugovor	Pravna posljedica ništavosti ugovora jeste restitucija, što znači da je svaka ugovorna strana dužna vratiti ono što je dobila u ispunjenju ništavog ugovora	Vrhovni sud Republike Srpske 60 0 Ps 018589 22 Rev
RADNO PRAVO			
Ugovor o radu	Ugovor o radu	Poslodavac ne može jednostrano, protivno volji radnika, izmijeniti sadržaj ugovora o radu, ali svaka ponuda za sklapanje novog ugovora o radu, sama po sebi, nije istovremeno i otkaz. Poslodavac se ne mora koristiti otkazom s ponudom izmijenjenog ugovora o radu kada je radnik suglasan sa izmjenom postojećeg ugovora ili zaključenjem novog ugovora o radu pod izmijenjenim uslovima. U tom slučaju se postojeći ugovor o radu mijenja, odnosno zaključuje novi na osnovu sporazuma poslodavca i zaposlenika, tako da zaključenje takvog novog ugovora nije u suprotnosti sa članom 97. Zakona o radu.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 416057 22 Rev
Zaključivanje ugovora o radu OBLIGACIONO PRAVO	Radnopravni status direktora/menadžerski ugovor Ugovori/Ugovor o djelu	Kada je visina plaće i način obračuna plate izvršnog direktora i člana uprave banke određen menadžerskim ugovorom, koji ima obilježja ugovora o djelu, odnosi stranaka, pravo na platu, obaveza isplate plate i visina plate, se procjenjuju na temelju zaključenog ugovora. Obračun plate se ne vrši na osnovu Zakona o radu i granskog kolektivnog ugovora.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 450635 22 Rev
Prestanak radnog odnosa	Otkaz ugovora o radu Neopravdani razlozi za otkaz	Utvrđeno postojanje pritiska tuženog-poslodavca na tužitelja-radnika da povuče svoje tužbe koje je podnio radi ostvarivanja prava iz radnog odnosa, kao i utvrđeno postojanje svijesti tuženog o nezakovitosti otkaza ugovora o radu, uz zlonamjerno nagovještavanje mogućih štetnih posljedica otkaza na zdravlje tužitelja, do kojih je i došlo, opravdava zaključak da je sporni otkaz ugovora o radu posljedica zlonamjernog i šikanoznog ponašanja tuženog prema tužitelju.	Vrhovni sud Federacije BiH 41 0 Rs 082953 21 Rev

Prestanak radnog odnosa	Mobing	Mobing može biti iscrpljen i u samo jednoj agresivnoj radnji poslodavca koja ima štetne posljedice na psihofizičko zdravlje radnika, ali u tom slučaju ta jedna radnja (otkaz) se ne može posmatrati izolovano, već je nužno sagledati sve okolnosti slučaja i procijeniti ponašanje poslodavca, njegovu namjeru iskazanu takvim ponašanjem i posljedicu koju je takvo ponašanje imalo za radnika. Za postojanje mobinga nije nužno da isti bude zasnovan na nekom od zabranjenih osnova.	Vrhovni sud Federacije BiH 41 0 Rs 082953 21 Rev
OBLIGACIONO PRAVO/ Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete/U postupcima zaštite od mobinga;		
Zaštita radnika	Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate	Zastarni rok za potraživanje naknade plaća, koje bi radnik ostvario da je radio, počinje teći od pravomoćnosti presude, kojom je odluka tuženog o otkazu ugovora o radu poništena kao nezakonita.	Vrhovni sud Federacije BiH 51 0 Rs 174356 21 Rev
PORODIČNO PRAVO			
Izdržavanje	Izdržavanje bračnog supružnika	Pravo na izdržavanje bračni partner može ostvariti samo ukoliko je drugi partner u mogućnosti da doprinese takvom izdržavanju i to srazmjerno svojim mogućnostima. Za razliku od izdržavanja maloljetne djece, kod supružanskog izdržavanja supružnik od koga se traži izdržavanje nije dužan da se lišava egzistencijalnog minimuma niti da ulaže posebne napore radi obezbjeđenja sredstava za izdržavanje	Vrhovni sud Federacije BiH 41 0 P 085447 22 Rev
STVARNO PRAVO			
Pravo svojine	Tužba za povrat stvari	Vlasnik stvari ima pravo zahtijevati naknadu štete ako su stvari koje drži drugo lice uništene ili oštećene, ali ne i kada je nesumnjivo da tuženi stvari još drži u posjedu. U tom slučaju vlasnik stvari ostvaruje pravo na njihovu predaju.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 0 Ps 024980 22 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine/Na temelju zakona/Građenjem	Na građevinskom objektu koji je sagrađen na društvenom /državnom zemljištu može se utvrditi pravo svojine građenjem, ako je zemljište na kom je gradnja izvršena dodjeljeno graditelju na zakonit način	Vrhovni sud Republike Srpske 60 0 Ps 017363 22 Rev 2

STAMBENO PRAVO			
	Otkup stana	Nije nezakoniti korisnik stana do 6.12.2000. godine lice koje je za to vrijeme bilo član porodičnog domaćinstva privremenog korisnika napuštenog stana.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 425457 22 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
Stečaj PARNIČNI POSTUPAK /Revizija	Stečaj Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Protiv rješenja u stečajnom postupku, revizija je dozvoljena samo ako se radi o rješenju kojim je odlučeno o otvaranju ili o zatvaranju stečaja.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 St 128926 22 Rev
Stečaj	Stečaj	Stečajni povjerilac je ovlašten u prekluzivnom roku od 30 dana od održavanja ispitnog ročišta na kome je njegovo potraživanje osporeno podnese prijedlog za nastavak započetog postupka, a koji je bio prekinut zbog otvaranja stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 133289 21 Rev
Stečaj	Stečaj	Za odluku o otvaranju stečajnog postupka nad imovinom stečajnog dužnika, u pogledu njegove platežne sposobnosti i stanja računa, bitno je vrijeme kada je zatraženo otvaranje stečajnog postupka i vrijeme koje je neposredno prethodilo tom vremenu, a razlog koji je uzrokovao blokadu računa nije relevantan za zaključak o platežnoj nesposobnosti imaoca računa.	Vrhovni sud Republike Srpske 60 0 St 030721 22 Rev

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opšte odredbe	Troškovi postupka	„Kod odlučivanja o troškovima parničnog postupka u slučaju djelimičnog stranačkog uspjeha u parnici treba, u pravilu, uzimati u obzir kako tužiočev tako i tuženikov uspjeh u parnici i odluku o tome koja će stranka snositi obavezu naknade troškova postupka donijeti primjenom pravila procesnog prebijanja parničnih troškova.“ (Panel za ujednačavanje sudske prakse iz građanske oblasti, Sarajevo, 30.01.2014. godine)	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 111586 21 Gž
Opće odredbe	Utvrđivanje vrijednosti spora u slučaju kumulacije zahtjeva	Kod objektivne kumulacije zahtjeva vezanih za nezakoniti otkaz ugovora o radu, određivanje vrijednosti spora se vrši zbrajanjem zahtjeva za poništenje otkaza ugovora o radu i svih zahtjeva kao prava radnika nakon utvrđenja da je otkaz nezakonit. Zahtjev za naknadu nematerijalne štete zbog povrede na radu se ne zbraja sa prethodnim, jer taj zahtjev se ne temelji na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 688265 22 Rev
Opće odredbe	Djelovanje odluke Ustavnog suda	Odluke Ustavnog suda Federacije BiH kojima je utvrđeno da je zakon ili propis ili pojedina odredba zakona ili propisa suprotna, odnosno u nesaglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, imaju retroaktivno dejstvo, pa se od dana objave, imaju primijeniti u odnosu na postupke koji su u toku pred redovnim sudovima u bilo kojoj fazi sudskog postupka, na način da se takav propis, zakon ili pojedina odredba ne primjenjuju u redovnosudskim postupcima koji su u toku.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 559012 22 Rev
Nadležnost suda MEĐUNARODNO PROCESNO PRAVO	Stvarna nadležnost Priznanje strane sudske odluke	Nisu ispunjeni uslovi za priznanje strane sudske odluke ukoliko je propisana isključiva nadležnost suda Bosne i Hercegovine.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 V 029223 22 Gž

Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Kada se izvršenje traži na nepokretnosti fizičkog lica, stvarno nadležan za sprovođenje izvršenja jeste osnovni sud.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ip 139189 22 R
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Ako je jedna od stranaka u sporu fizičko lice, a druga pravno lice, ne radi se o privrednom sporu i nema osnova da se ustanovi nadležnost privrednog suda	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 138876 22 R
Prvostepeni postupak	Ispravljanje presude	Sud može u svako doba, na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti, izvršiti ispravku očigledne pogreške koja je nastala u pisanju presude, ali ne i ispravku pogrešnog imena stranke ako je u samoj tužbi stranka pogrešno označena i tako označena stranka navedena u sudskoj odluci.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 V 032004 22 Gž
Revizija	Revizija protiv rješenja	Sud o naknadi troškova postupka odlučuje na određeni zahtjev stranke, kojim se postupak ne završava u smislu čl. 254. st. (I) ZPP. Parnica počinje teći dostavom tužbe tuženom (čl. 60. st. (1) ZPP), a okončava se pravosnažnom presudom ili rješenjem o zahtjevu iz tužbe, a ne odlukom o zahtjevu za naknadu troškova postupka, pa revizija na odluku o troškovima postupka nije dopuštena.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 490569 22 Rev
	Presuđena stvar	Nema identiteta između predmeta spora u kasnijoj parnici u kojoj je prvi put istaknut zahtjev za isplatu naknade plaća i ranije pravomoćne presude o pitanju zakonitosti otkaza, koje je prejudicijelno za odluku o predmetnom zahtjevu, pa nije ostvaren prigovor u reviziji o presuđenoj stvari.	Vrhovni sud Federacije BiH 51 0 Rs 174356 21 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
7. – 11. novembar 2022. godine

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Krivično pravo - posebni dio			
Zloupotreba povjerenja	Zloupotreba povjerenja	Kada optuženi advokat, omaškom uplaćeni novac na njegov žiro račun od strane osiguravajućeg društva, a na ime naknade štete licima čije interese je kao punomoćnik zastupao u postupku, nije predao oštećenim niti vratio osiguravajućem društvu, nego zadržao za sebe motivisan namjerom pribavljanja protivpravne imovinske koristi, u njegovim radnjama su ostvareni svi elementi bića krivičnog djela zloupotrebe povjerenja .	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 211718 21 Kžž 2

➤ **Krivično / Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Tok postupka			
Zahtjev za zaštitu zakonitosti	Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti	Zakon ne predviđa mogućnost pobijanja pravosnažne presude Zahtjevom za zaštitu zakonitosti kao vanrednim pravnim lijekom po osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa slijedom toga povrede zakona, (procesnog i materijalnog), koje su predviđene kao zakonski razlog za ovaj pravni lijek, se ne mogu graditi na tezi o manjkavoj činjeničnoj osnovi presude.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 K 000529 21 Kvlz
Zahtjev za zaštitu zakonitosti	Odgovor po zahtjevu i sudija izvjestilac za zaštitu zakonitosti	Ako povrede materijalnog i procesnog zakona, na koje ukazuje zahtjev za zaštitu zakonitosti, nisu bile iznesene u žalbi na prvostepenu presudu, onda je nedopušten ovaj vanredni pravni lijek koji se temelji na tim povredama.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 0 K 066885 21 Kvlz
Redovni pravni lijekovi	Žalbeni osnovi Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva,	Prigovor žalbe kojim dovodi u pitanje valjanost ocjene (a ne izostanak ocjene) protivrječnih dokaza, se ne može podvesti pod povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311.stav 1.tačka k) ZKP RS, s obzirom da se ova povreda, kada su	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 211718 21 Kžž 2

Žalba na prvostepenu presudu	protivvrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivvrječni	razlozi presude u pitanju, ogleđa u potpunom izostanku razloga, izostanku razloga o odlučnim činjenicama ili nejasnoći ili u znatnoj mjeri protivvrječnosti razloga.	
Redovni pravni lijekovi Žalba na prvostepenu presudu	Žalbeni osnovi Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Kada je drugostepeni sud ispitao prvostepenu presudu u dijelu koji je pobijan žalbom branioca optuženog, te razmotrio sve relevantne prigovore na koje je ta žalba ukazala, uključujući i ovaj prigovor koji Zahtjev za zaštitu zakonitosti apostrofira, na prigovoru Zahtjeva kojim se osporava pravilnost datih razloga drugostepene presude u vezi sa odbijenim prigovorom, ne može se temeljiti tvrdnja o povredi prava na odbranu u žalbenom postupku.	Vrhovni sud Republike Srpske 82 0 K 021746 20 Kvlz
Redovni pravni lijekovi Žalba na prvostepenu presudu	Žalbeni osnovi Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Kada je drugostepeni su prije donošenja odluke o žalbi razmotrio sve relevantne žalbene prigovore istaknute u žalbi branioca optuženog protiv prvostepene presude, pa u obrazloženju drugostepene presude dao razloge zbog kojih je žalba ocjenjena kao neosnovana, onda nema mjesta tvrdnji Zahtjeva o učinjenoj povredi prava na odbranu u žalbenom postupku u vidu izostanka razloga u obrazloženju drugostepene presude za prigovore odbrane od suštinskog značaja istaknute u žalbi branioca optuženog na prvostepenu presudu.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 K 000529 21 Kvlz
Redovni pravni lijekovi Žalba na prvostepenu presudu	Žalbeni osnovi Povreda krivičnog zakona – da li je djelo za koje se optuženi goni krivično djelo Povreda krivičnog zakona – postoje li okolnosti koje	Kako se argumentima Zahtjeva za zaštitu zakonitosti branioca osuđenog tvrdnja o povredi Krivičnog zakona izvodi iz prigovora o manjkavosti činjenične osnove pobijane presude u segmentu činjenica od značaja za postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti osuđenog, to se na takvim argumentima ne može zasnivati tvrdnja Zahtjeva da je pobijanom presudom na štetu osuđenog povrijeđen Krivični zakon.	Vrhovni sud Republike Srpske 82 0 K 021746 20 Kvlz

	isključuju krivičnu odgovornost		
Redovni pravni lijekovi Žalba na prvostepenu presudu	Žalbeni osnovi Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka	Prigovor kojim se osporava kvalitet ocjene dokaza u pogledu subjektivnog odnosa optuženog prema predmetnom krivičnom djelu i u odnosu na visinu imovinskopravnog zahtjeva (tvrdnjom da je da nije bila brižljiva, svestrana i objektivna) u suštini predstavlja prigovor činjeničnog karaktera, te se ne može podvesti pod bitnu povredu odredaba krivičnog postupka.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 211718 21 Kžž 2

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Rad i radni odnosi	Inspeksijski nadzor	Postupak otkaza ugovora o radu se ne može provesti kao usklađivanje ugovora o radu sa odredbama Zakona o radu, obzirom da usklađivanje podrazumijeva nuđenje novog ugovora o radu koji nije nepovoljniji za radnika	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 028797 20 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Porez na dobit	Razrez poreza se može izvršiti u bilo koje vrijeme ako porezna prijava za taj porez nije podnesena. Odbitak poreznog gubitka se porezno priznaje samo kada se uz porezni bilans priloži i pregled nastalih, iskorištenih i neiskorištenih poreznih gubitka u Federaciji po godinama-obrazac GU- DOB.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 004334 19 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Prijevremena povoljnija starosna penzija	Korisnicima prava na penziju prema Zakonu o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uvjetima ta penzija se mogla isplaćivati samo do 01.08.2013. godine, do kojeg datuma je tim korisnicima Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje bio dužan donijeti nova rješenja (kojima će se odrediti novi iznos prijevremene povoljnije starosne penzije na način i po postupku utvrđenim Zakonom o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata) sa isplatom penzije po tim rješenjima od 01.08.2013. godine.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 014210 19 Uvp
Branilačko/ boračka-	Kontrola zakonitosti korištenja ostvarenih prava (Revizija)	U situaciji kada se ratni vojni invalid ne odazove na prvi zakazani pregled tuženi može samo da mu privremeno obustavi isplatu invalidnine, a kada se ne odazove ni na ponovljeni poziv u roku od 90 dana od dana prvog poziva, može samo donijeti	Vrhovni sud Federacije BiH

invalidska zaštita		rješenje o prestanku prava koje je tužitelj do tada koristio, s danom proteka ovoga roka, ali ne može donijeti rješenje o prestanku svojstva ratnog vojnog invalida na osnovu nalaza i mišljenja Ljekarske komisije za medicinsko vještačenje u postupku po Zakonu o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite u kome je samo konstatovano da se medicinsko vještačenje ne može izvršiti jer se stranka nije odzvala na pregled.	70 0 U 002818 21 U 3
Branilačko/boračko-invalidska zaštita	Kontrola zakonitosti korištenja ostvarenih prava (Revizija)	Pravilnikom kao podzakonskim aktom (aktom niže pravne snage od zakona) ne mogu se utvrđivati nova prava i obaveze (pa time ni novi uslovi za prestanak prava), već samo razrađivati i dopunjavati prava utvrđena zakonom.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 014005 19 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Prostorno planiranje/uređenje i građenje Ekološka/Okolinska dozvola	Aktivna legitimacija nevladine organizacije, koja se bavi promovisanjem zaštite okoliša, za osporavanje okolinske dozvole za postrojenje za sagorijevanje u Termoelektrani proizilazi iz odredbe člana 30. stav 2. i člana 31. stav 1. Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH, kao i odredbi Aarhuske konvencije i to bez ikakve diskriminacije na temelju njihovog mjesta upisa ili središta djelatnosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 027237 19 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Verifikacija stare devizne štednje	Organi nadležni za verifikaciju potraživanja stare devizne štednje nemaju obavezu, niti su dužni u postupku verifikacije potraživanja stare devizne štednje ispituju zakonitost novčanih transakcija, odnosno isplate sredstava sa jedinstvenog računa stranke na jedinstveni račun treće osobe, nego samo da utvrde visinu deviznih sredstava kod banaka na teritoriji Bosne i Hercegovine, odnosno deviznih sredstava deponovanih kod banaka ili njenim filijalama ili najnižim operativnim jedinicama koje su poslovale na teritoriji Federacije sa stanjem na dan 31.12.1991. godine, uključujući kamatu obračunatu do tog datuma, a umanjenu za direktne isplate banke nakon tog datuma, za prenesena i iskorištena sredstva sa jedinstvenog računa u Federaciji i jedinstvenog privatizacijskog računa u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine i za eventualne isplate poslije 31.12.1991. godine, po bilo kojem drugom osnovu.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 012821 18 Uvp

Upravni spor			
Tužba	Odbacivanje tužbe	U konkretnom slučaju je bilo osnova za odbacivanje zahtjeva tužiteljice, iz razloga što punomoćnik tužiteljice u ostavljenom roku nije na poziv prvostepenog organa dopunio podneseni zahtjev, već je samo u podnesku istakao da je zahtjev tužiteljice već preciziran.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 014009 19 Uvp
Upravni spor	Pravo pokretanja upravnog spora; Stranke u upravnom sporu/Zainteresovano lice	Ako sud u upravnom sporu odlučuje o zakonitosti rješenja čije se pravne posljedice (pa tako i sudbina tog rješenja poslije ocjene zakonitosti u upravnom sporu) odnose na određeno lice onda je sud dužan da to (zainteresovano) lice uključi u upravni spor, odnosno da mu dostavi tužbu na odgovor i omogući mu učešće u upravnom sporu.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 016303 21 Uvp
Upravni postupak	Stranka i njeno zastupanje/Stranka;		
Upravni postupak			
Vanredni pravni lijekovi/sredstva/ Ponavljanje/Obnova postupka/	Pokretanje ponavljanja/obnove postupka; Rješavanje o ponavljanju /obnovi postupka	U situaciji kada se krivični postupak ne može voditi zbog toga što je nastupila zastara krivičnog gonjenja, organ koji odlučuje o obnovi upravnog postupka sam raspravlja („utvrđuje“) postojanje krivičnog djela kao prethodno pitanje u smislu odredbe člana 143. stav 2. Zakona o upravnom postupku, kojim je izričito propisano da kada se prethodno pitanje odnosi na krivično djelo, a nema mogućnosti za krivično gonjenje, organ koji vodi postupak raspraviti će i to pitanje.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 014188 19 Uvp
Vanredni pravni lijekovi/sredstva/ Ponavljanje/Obnova postupka/	Pokretanje ponavljanja/obnove postupka; Rješavanje o ponavljanju /obnovi postupka	U situaciji kada tuženi u obnovi postupka po članu 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ukine ranije rješenje i na drugačiji način riješi o priznavanju svojstva RVI i prava na ličnu invalidninu, dužan je odlučiti o sudbini rješenja koje je bilo poništeno ukinutim rješenjem, jer u suprotnom istovremeno egzistiraju dva rješenja o istoj predmetnoj stvari (statusu RVI i pravu na ličnu invalidninu).	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 014212 19 Uvp

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Ugovori	Ugovor o nalogu	U situaciji kada je uposlenik tuženog pozvao tužitelja i ponudio mu da izvrši posao, takva izjava volje znači ponudu za zaključenje ugovora. S obzirom da je tužitelj prihvatilo da obavi ponuđeni posao i tako na osnovu ponude i dotadašnje prakse zainteresovanih strana učinio/obavio traženu radnju/posao (odredba člana 39. Zakona o obligacionim odnosima), dolazi do zaključenja ugovora o nalogu (član 749. Zakona o obligacionim odnosima) koji je neformalan ugovor, a za čije izvršenje nalagodavac dužuje naknadu koja je ugovorena, osim ako je drugačije ugovoreno.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Mals 133867 22 Pž
Ugovori	Nalog	Ukoliko iz utvrđenih činjenica proizlazi da je nalogoprimac izvršio nalog prema primljenim uputstvima, ostajući u njegovim granicama, u svemu pazeći na interese nalagodavca, nije dužan da mu isplati novčani iznos koji od njega nalagodavac traži na ime primljene kupoprodajne cijene.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 203309 22 Rev
Ugovori	Raskid ugovora zbog neispunjenja	Fiksni ugovor je onaj kod koga je ugovoreno da se ugovor smatra raskinutim ako dužnik ne ispunji ugovor u strogo određeno vrijeme. Postoje dva slučaja da bi se u smislu odredbe 126. ZOO moglo govoriti o pravnoj situaciji raskida ugovora kod koga je ispunjenje o roku bitan sastojak ugovora (tkz. fiksni ugovor). U prvom slučaju bi se radilo o ugovoru kod koga je ispunjenje o roku po prirodi posla bitan sastojak ugovora, a u drugom je volja stranaka da zaključe takav ugovor morala biti izražena nedvosmisleno, tj. mora biti ugovoreno da će se ugovor smatrati raskinutim ako ne bude ispunjen u određenom roku.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O Ps 243402 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu/Objektivna odgovornost za štetu	Za štetu koja je nastala u vezi sa opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, smatra se da potiče od te stvari, odnosno od te djelatnosti i za takvu štetu odgovara njen imalac.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 190548 22 Rev

Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu/Odgovornost za štetu pravnih lica	Vežanost parničnog suda za osuđujuću presudu krivičnog suda ne otklanja primjenu pravila obligacionog prava o pasivnoj legitimaciji u slučaju odgovornosti za štetu koju prouzrokuje organ pravnog lica u vršenju ili u vezi sa vršenjem svojih funkcija, niti odredba člana 12. stav 3. ZPP uspostavlja posebnu odgovornost za štetu učinioca krivičnog djela nezavisno od opštih pravila građanskog prava o odgovornosti za naknadu štete.	Vrhovni sud Federacije BiH 41 0 P 078868 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete/ Obična šteta /Izmakla korist; Naknada nematerijalne štete/ Zbog tjelesnih povreda, umanjenja životne aktivnosti i smrti	Tužitelju koji zbog tjelesnih povreda i narušenog zdravlja nije mogao nastaviti redovno školovanje i steći zvanje koje je bilo njegov životni izbor, pripada pravo na naknadu štete u vidu mjesečne rente, jer bi po redovnom toku stvari bilo osnovano očekivati da bi započeto školovanje završio i svojim radom ostvarivao zaradu. Ovo pravo dospijeva u vrijeme kada bi tužitelj prema uobičajenom toku stvari završio srednju školu.	Vrhovni sud Federacije BiH 68 2 P 005193 22 Rev 3
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete/U postupcima zaštite od mobinga	Nema diskriminacije, mobinga „praznog stola“, u situaciji kada je postupak utvrđivanja tužitelja „prekobrojnimu posljedica smanjenja realnog obima posla, a rješenje o otkazu, razrješenju sa dužnosti tužitelju od strane poslodavca, kao posljedica smanjenja realnog obima posla je doneseno u skladu sa postupkom reorganizacije donošenjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 Rs 167580 22 Rev
Prouzrokovanje štete RADNO PRAVO	Naknada nematerijalne štete/U postupcima zaštite od mobinga Uznemiravanje i nasilje na radu	Raspoređivanje na druga odjeljenja, kao dodjeljivanje raznih radnih zadataka, kada se kao radnja ponavlja u kratkom vremenskom periodu, može stvoriti sliku kod zaposlenika da je diskriminiran u odnosu na druge zaposlenike, naročito ako se to provodi samo prema njemu. Ali za postojanje propisanog oblika mobinga za koji se pruža sudska zaštita potrebno je učiniti vjerovatnim da su te radnje bile sa svrhom ili posljedicom degradacije radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenika.	Vrhovni sud Federacije BiH 53 0 Rs 062501 22 Rev
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Pod odrednicom „prema odgovomom licu“ iz člana 377. stav 1. ZOO prema pravnom stavu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine podrazumijeva se samo učinilac krivičnog djela, a ne i lice koje odgovara za štetu koja je krivičnim djelom učinjena, mada sam nije učinilac tog krivičnog djela.	Vrhovni sud Federacije BiH 41 0 P 078868 21 Rev

PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	Imovina koju su bračni supružnici stekli radom tokom bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine, čine zajedničku imovinu	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 235035 22 Rev 4
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi vanbračnih supružnika	Vanbračna zajednica koja je izjednačena sa bračnom zajednicom i vodi zajedničkom sticanju imovine je samo ona zajednica koju čine vanbračni drugovi od kojih ni jedan nije u braku.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 261135 21 Rev
STVARNO PRAVO			
Pravo vlasništva	Ograničenja prava vlasništva Susjedska prava	Pravo etažnog vlasnika i suvlasnika zajedničkih dijelova i uređaja zgrade se može uznemiravati postavljanjem svjetleće reklame i vanjske jedinice klima uređaja na glavnoj fasadi zgrade i u natkrivenom ulazu u stambeni dio objekta kojima se odašilju neposredne štetne imisije (buka i svjetlost), pa tužitelj koji traži prestanak uznemiravanja mora sudu dokazati da je vlasnik nekretnine i da je uznemiravanje izvršeno, a tuženi (onaj ko te uređaje koristi) da ima pravo na preduzimanje radnje kojom se vrši uznemiravanje, ili da je tužitelj obavezan da istu trpi.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 181891 22 Rev
Pravo vlasništva	Predmet prava vlasništva Poljoprivredno zemljište, šume, građevinsko zemljište	Prestanak prava korištenja je nastupio najkasnije privođenjem namjeni određenoj u postupku izuzimanja, tj. izgradnjom gradskog stambenog naselja na predmetnim nekretninama, pa rješenje od 29.6.2007 godine ima samo deklaratorni značaj radi promjene upisa u zemljišnoj knjizi i usklađivanja sa Uredbom o upisu u javne knjige nekretnina i prava na nekretninama a u svrhu privatizacije (Službene novine FBiH br. 45/99) jer su stanovi i dr. prostori u stambenim i poslovnim objektima izgrađenim u tom naselju, privatizirani.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 299049 22 Rev
Pravo vlasništva	Predmet prava vlasništva Poljoprivredno zemljište, šume, građevinsko zemljište	Stupanjem na snagu Zakona o građevinskom zemljištu dana 16.05.2003 godine kojim je u članu 4. regulisano da se na građevinskom zemljištu može steći privatno vlasništvo, počinju teći rokovi za dosjelost na takvom zemljištu.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O P 269332 22 Rev

Pravo vlasništva	Vlasništvo Javna dobra, opća dobra, dobra od općeg interesa	Upisom u zemljišnoj knjizi samo se publicira okolnost je li nekretnina dobro od općeg interesa i ima deklaratorni, a ne konstitutivni značaj, budući da su dobra od općeg interesa definirana zakonom. Iz navedenih razloga revident se ne može pozivati na povjerenje u zemljišne knjige ako se radi o prometu stvarnih prava na nekretninama koje su po zakonu dobra od općeg interesa, jer kao stvari nisu sposobne biti objektom stvarnih prava. Kada je u pitanju dobro od općeg interesa, činjenica da je upisano pravo raspolaganja na nekretninama, ne može dovesti do izmjene pravnog statusa nekretnine.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 543258 22 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
Privredno pravo	Ugovor o međunarodnoj prodaji robe; Bečka konvencija	U sporu nastalom iz ugovora o međunarodnoj prodaji robe između pravnog lica sa sjedištem u Republici Austriji, kao prodavca robe, i pravnog lica sa sjedištem na teritoriji Bosne i Hercegovine, kao kupca robe, na koji se primjenjuju odredbe Konvencije Ujedinjenih nacija o međunarodnoj prodaji robe iz 1980. godine (Bečka konvencija), za odluku o visini stope zatezne kamate mjerodavna je odredba člana 456. Trgovačkog zakona Republike Austrije, kao pravo koje je mjerodavno na osnovu pravila međunarodnog privatnog prava (pravo sjedišta prodavca), iz razloga što pitanje visine kamatne stope u slučaju kašnjenja u plaćanju nije izričito riješeno u Bečkoj Konvenciji. (član 7. stav 2. Bečke konvencije)	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 Ps 128107 22 Rev 2

➤ **Građansko pravo / građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opće odredbe	Stranačka sposobnost	Kada je stranka u parničnom postupku u stečaju, drugostepeni sud je prije donošenja odluke po žalbi dužan po službenoj dužnosti provjeriti u registarskom sudu da li je nastupio prestanak tog pravnog lica okončanjem stečaja i brisanjem subjekta upisa iz registra pravnih subjekata.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 667540 22 Rev

Osnovna načela	Odlučivanje u granicama tužbenog zahtjeva	Tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži da se raskine ugovor (konstitutivni zahtjev) ne može se poistovjetiti sa zahtjevom za utvrđenje daje ugovor raskinut (deklaratoran zahtjev), zbog čega se u konkretnom slučaju radi o kvalitativnom prekoračenju tužbenog zahtjeva jer je suđeno „ultra petitum" odnosno odlučeno je o nečemu što nije traženo. Kako su dakle, nižestepeni sudovi odlučili o zahtjevu koji nije bio postavljen od strane tužitelja, to je počinjena povreda odredbe člana 2. u vezi sa članom 209. ZPP.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 0 Ps 243402 22 Rev
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Izvršni sud se donošenjem pravosnažnih rješenja kojim je određeno izvršenje na novčanim potraživanjima izvršenika koje ostvaruje kod poslodavca, ne može oglasiti mjesno nenadležnim ni kada je tražilac izvršenja predložio izvršenje na nekretninama koje se nalaze na području drugog mjesno nadležnog suda, jer se, prijemom rješenja o pljenidbi dijela plaće, te prenosom i zabranom raspolaganja na plaći izvršenika koju ostvaruje kod poslodavca, postupak izvršenja smatra dovršenim, sve dok tražilac izvršenja ne ukaže da je to izvršenje postalo nemoguće ili je prestalo iz drugih razloga.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 I 849625 22 R
Nadležnost suda	Stvarna nadležnost	Sud nije nadležan da u građanskoj parnici odlučuje o utvrđivanju ništavosti upisa izvršenog u katastru nekretnina izvršenih na osnovu prijavnih listova i rješenja Komisije za izlaganje nekretnina.	Vrhovni sud Federacije BiH 22 0 P 048414 22 Rev
Nadležnost suda	Mjesna nadležnost	Ispravkom tužbe dostavom nove adrese boravka tuženog, ne može se općinski sud oglasiti mjesno nenadležnim po službenoj dužnosti ako za predmet spora nije propisana isključiva mjesna nadležnost.	Vrhovni sud Federacije BiH 41 0 Mal 092190 22 R
Nadležnost suda	Mjesna nadležnost	Izjava tuženog u odgovoru na tužbu da mu je nejasno koji je osnov za nadležnost suda koji nije sud opće mjesne nadležnosti za tuženog u slučaju kada ne postoji sporazum stranaka o mjesnoj nadležnosti tog suda, može se smatrati prigovorom mjesne nenadležnosti, jer se istom dovodi u pitanje postojanje osnova za nadležnost suda.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Mals 860332 22 R

Postupak po pravnim lijekovima	Žalba protiv presude	Kada u podnesenoj žalbi žalitelj izričito ne navede da li presudu pobija u cijelosti ili djelimično, drugostepeni sud je dužan, vodeći računa o pravilnoj primjeni materijalnog prava u smislu odredbe člana 221. ZPP., prvostepenu presudu ispitati u cijelosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 0 Ps 243402 22 Rev
Revizija	Izuzetna revizija	Sporno pravno pitanje se u teoriji definiše kao sporno pitanje u pravnom značenju pravne norme, bilo materijalne, bilo procesne, koja treba da se primjeni na konkretno činjenično stanje. Riječ je o tumačenju prava radi njegove primjene i pravno pitanje mora biti postavljeno u upitnoj rečenici i ono ne može proizilaziti iz konteksta podnesene vanredne revizije, mora biti određeno, jasno i nedvosmisleno, odnosno mora biti individualizirano.	Vrhovni sud Federacije BiH 127 0 P 062678 22 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
14. – 18. novembar 2022. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Sloboda pristupa informacijama	Pristup informacijama/ Sloboda pristupa informacijama	Zakonito je postupanje tuženog kada je osporenim aktom odbio žalbu tužioca, izjavljenu protiv obavještenja prvostepenog organa u pogledu zahtjeva tužioca da mu se dostavi rješenje broj: ... od 14.5.2019. godine. Informisanjem tužioca o postupanju upravnog inspektora, utvrđenom činjeničnom stanju i naloženim mjerama, zaštićena su mu navedena prava i omogućeno da informiše javnost, ukoliko je za to imao interes.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025568 21 Uvp
Sloboda pristupa informacijama	Pristup informacijama/ Sloboda pristupa informacijama	Udruženje građana koje se bavi promocijom zaštite okoliša je kao nevladina organizacija aktivno legitimisana da podnese tužbu u upravnom sporu kojom se odlučuje o pitanjima zaštite okoliša, a bez obzira na mjesto u kojem je registrovano Udruženje.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 027991 20 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Porodična penzija	Vanbračna zajednica između partnera, shodno stavu Ustavnog suda BiH iznesenom u nizu odluka (AP 4207/13 od 30.09.2016. godine, AP-4077/16 od 11.10.2018. godine i dr.) obavezuje primjenu Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, uz dosljedno poštivanje „opredjeljenja iz porodičnog prava o jednakom tretmanu bračne i vanbračne zajednice“, te da stranka ne može snositi štetne posljedice toga što relevantni zakoni nisu ranije harmonizirani kako bi se provelo dosljedno opredjeljenje zakonodavca da se otkloni diskriminacija u tretmanu vanbračnih i bračnih partnera i u odnosu na ostvarivanje prava na porodičnu penziju.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 003598 21 Uvp 2
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija	Kada je u pitanju isplata penzije, za pravilnu primjenu citiranih odredbi Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, relevantno je od kada je tužitelj ostvario pravo na penziju, a retroaktivna uplata novčanih naknada koje predstavljaju osnov za utvrđivanje visine penzije ni u kom slučaju ne može uticati na početak isplate penzije. Dakle, isplata penzije za određeni period, kao i retroaktivna uplata novčanih naknada (plata, doprinosi na platu) koje su osnov za utvrđivanje visine penzije, predstavljaju	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 015362 18 Uvp

		imovinu, u smislu člana 1. Protokola. uz Evropsku konvenciju, što je usvojeni pravni stav u nizu odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (AP 639/04 od od 23.09.2005. godine, AP 406/08 od 13.05.2010. godine...).	
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Invalidska penzija	Ocjena invaliditeta se može vrištiti isključivo prema radnom mjestu na kojem je osiguranik raspoređen i koje poslove obavlja.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 024887 18 Uvp
Branilačko/boračka-invalidska zaštita	Utvrđivanje novog procenta vojnog invaliditeta	Ljekari vještaci u prvostepenom postupku, medicinsko vještačenje obavljaju na osnovu neposrednog medicinskog pregleda lica nad kojim se vrši medicinsko vještačenje i uvidom u medicinsku i drugu dokumentaciju, ali u situaciji kada je lice umrlo prije završetka ocjene, a medicinska dokumentacija je dovoljna, može se donijeti nalaz, ocjena i mišljenje bez njegovog prisustva.	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 011795 18 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Komunalna taksa	Budući da tužitelj u toku upravnog postupka i upravnog spora nije osporavao da ima istaknutu firmu i da u skladu sa Odlukom o komunalnoj taksi Općine Srebrenik ("Službeni glasnik Općine Srebrenik", br. 10/05, 11/11 i 3/13) nije podnio poreznu prijavu komunalne takse u propisanom roku, Porezna ispostava Srebrenik je pravilno postupila kada je na osnovu člana 21. Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", brojevi 33/02 do 7/13), i člana 15. Pravilnika o podnošenju poreznih prijava („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 66/02 i 54/03), umjesto njega podnijela prijavu za uplatu navedene naknade.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 016332 18 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Prinudna naplata	Nakon što Kantonalni sud donese odluku o odlaganju izvršenja kojim je poreznom obvezniku utvrđena dodatna porezna obaveza, porezna uprava nema pravnog osnova za donošenje rješenja o pokretanju postupka prinudne naplate. Pored toga, odredba člana 47. stav 1. Zakona o poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine propisuje kada se može osporavati postupak prinudne naplate, te je prema citiranoj odredbi jedan od razloga i kada je porezna obaveza poništena, izbrisana ili se o njoj nije obavijestilo na propisan naći.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 011546 17 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Upis zabilježbe spora	Prema načelima zemljišno-knjižnog prava ovlašćeno je tražiti zabilježbu spora samo ono lice koje smatra da je nekom uknjižbom povrijeđeno u svom zemljišno-knjižnom pravu i usljed tog osporava ovu uknjižbu tužbom u parničnom postupku iz razloga	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 024588 21 Uvp

		nevaljanosti izvršenog upisa, uz istovremeni zahtjev da se uspostavi pređašnje zemljišno-knjižno stanje.	
Imovinsko-pravni odnosi	Upis zabilježbe spora	Kada zahtjev za upis zabilježbe spora u zemljišnoj knjizi ima nedostatke koji se mogu otkloniti, prvostepeni organ je ovlašten da isti vrati podnosiocu i odredi rok za otklanjanje nedostataka koji ne može biti kraći od 15 dana, a ukoliko podnosilac nedostatke ne otkloni u tom roku, zahtjev se odbacuje rješenjem.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025491 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Uzurpacije	Kako je predmetno zemljište upisano kao opštenarodna imovina, a uzurpirano prije 8. jula 1955. godine, pri čemu i postoji kontinuitet posjeda tog zemljišta od strane pomenutih uzurpanata, odnosno njihovog pravnog prednika, od kojeg su naslijedili to zemljište po rješenju o nasljeđivanju, a koji je to zemljište kupio po osnovu kupoprodajnog ugovora od R.S. 1978. godine, pri čemu su pomenuti uzurpanti i upisani kao posjednici tog zemljišta, pa kako se to zemljište nalazi u poljoprivrednom kompleksu, nesporno je da su i bili ispunjeni uslovi da se uzurpantima M.V. i R.V. prizna pravo svojine na tom zemljištu.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026338 21 Uvp
Upravni spor			
Nadležnost	Nadležnost	Prema odredbi člana 50. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), koja se shodno primjenjuje na osnovu člana 55. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 9/05), Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine može na prijedlog stranaka i nadležnog suda odrediti da u pojedinim predmetima postupa stvarno nadležan sud u drugom kantonu ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi. Iz sadržaja navedene odredbe proizilazi da se delegacija drugog nadležnog suda za postupanje u pojedinim predmetima određuje ne samo onda kada za to postoje razlozi cjelishodnosti i procesne ekonomije, nego i u slučaju postojanja drugih važnih razloga, što se cijeni u svakom konkretnom slučaju.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 011756 21 R
Tužba	Podnošenje tužbe	Kako je tuženi u postupku ispitivanja pravilnosti i zakonitosti rješenje prvostepenog organa utvrdio da se u prvostepenom postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja su uticala na rješenje ove upravne stvari, te ocijenio da će nedostatke prvostepenog postupka brže i ekonomičnije otkloniti prvostepeni organ, zbog čega je poništio prvostepeni upravni akt i predmet vratio na ponovni postupak, to nema mjesta navodu zahtjeva da je tuženi trebao sam riješiti upravnu stvar, jer za to nisu	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 011490 18 Uvp

		ispunjeni zakonom propisani uvjeti. Naime, u situaciji kada činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrđeno, te kad se povrede na koje je ukazano efikasnije mogu otkloniti pred prvostepenim organom, tuženi nije imao zakonskog osnova, niti je mogao donijeti konačnu odluku.	
Tužba	Odbacivanje tužbe	Nižestepeni sud nije ispitivao pravilnost osporenog akta, kojim je tužena poništila stav 3. dispozitiva rješenja prvostepenog organa, a radi o konačnom upravnom aktu, pa je odbacivanjem tužbe, kao prijevremene, povrijeđeno pravo tužiteljice, ili njen pravni interes zasnovan na zakonu, zbog čega je taj osnov za odbacivanje tužbe doveden u pitanje osnovanim prigovorima u zahtjevu.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025895 21 Uvp
Rješavanje spora	Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta	Izvršena je „očigledna povreda materijalnog prava“ u smislu odredbe člana 260. Zakona o upravnom postupku ako je odluka donesena u suprotnosti sa stavom zauzetim u presudi Ustavnog suda BiH koja je donesena u činjenično istoj upravnoj stvari, te se stoga takva odluka treba ukinuti po pravu nadzora.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 009618 18 Uvp
Rješavanje spora	Javna rasprava	Održavanje usmene javne rasprave mora biti u skladu sa odredbama Zakona o upravnim sporovima a ne samo formalna konstatacija prisutnih.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 002196 21 Uvp 3
Vanredna pravna sredstva / lijekovi	Ponavljjanje postupka	Tužbu za ponavljanje sudskog postupka treba odbaciti ako je odluka protiv koje se traži ponavljanje postupka ukinuta ili preinačena po drugom pravnom vanrednom sredstvu.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 010340 20 Uvp 2
Vanredna pravna sredstva / lijekovi	Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke	Kod izjave koja se u zakonskom smislu smatra izjavom o odustanku od podnesenog zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke (vanredni pravni lijek u upravnom sporu), pri čemu prvostepeni sud nije ni mogao utvrditi odustanak od podnesenog vanrednog pravnog lijeka, ima se primijeniti odredba člana 247. stav 1., 2. i 3. Zakona o parničnom postupku te zahtjev za vanredno preispitivanje, nakon utvrđenja odustanka od istog, odbaciti kao nedozvoljen u skladu sa članom 44. stav 1. Zakona o upravnim sporovima.	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 U 003541 20 Uvp

Upravni postupak			
Nadležnost	Mjesna nadležnost	Sud se ne može oglasiti mjesno nenadležnim, po službenoj dužnosti u upravnom sporu za koji je propisana isključiva mjesna nadležnost drugog suda, poslije dostavljanja odgovora na tužbu, obzirom daje odredbom član 19. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 53/03,73/05,19/06 i 98/15) propisano da se sud može proglasiti po službenoj dužnosti mjesno nenadležnim samo kad postoji isključiva mjesna nadležnost nekog drugog suda, ali najkasnije do podnošenja odgovora na tužbu.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 029363 18 Uvp
Komuniciranje/ opštenje organa i stranaka	Podnesci	Kada organ uprave utvrdi da je zahtjev stranke nepotpun, jer uz isti nisu dostavljeni neophodni dokazi, ovlašten je da stranku pozove da zahtjev upotpuni i dostavi iste, ali je pri tome dužan da se pozove i na odredbe materijalnog prava iz kojih proizilazi da je zahtjev nepotpun.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025503 21 Uvp
Dostavljanje pismena	Način dostavljanja pismena	Iz podataka spisa, za sada, se ne može utvrditi da je tužiteljica potvrdila prijem pismena (opomene), pa nižestepeni sud pravilno zaključuje da je tuženi povredio pravila postupka o dostavljanju pismena, jer ako lice kojem je upućeno pismo elektronskom poštom i nakon drugog pokušaja dostave od organa, ne potvrdi prijem, pismo upućeno stranci treći put smatraće se uredno dostavljenim od dana upućivanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027343 21 Uvp
Postupak do donošenja rješenja	Opća načela Prethodno pitanje	Zahtjev tužitelja za otpis zakonske zatezne kamate se ne može kvalifikovati kao samostalna pravna stvar, već predstavlja nerazdvojni dio jedinstvenog pitanja o kojem se vodi drugi postupak u kojim su utvrđene dodatne porezne obaveze i kojim su pored drugih utvrđene i porezne obaveze tužitelja koje se odnose na obračunate kamate (čiji otpis tužitelj traži u ovom postupku), a koji još uvijek nije okončan. Dakle, utvrđene porezne obaveze na ime kamata, kao sporedna potraživanja dijele sudbinu glavnog duga, koje su u konkretnom slupaju predmet raspravljanja u drugom postupku.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 023810 18 Uvp
Postupak do donošenja rješenja	Opća načela Prethodno pitanje	U situaciji kada se krivični postupak ne može voditi zbog toga što je nastupila zastara krivičnog gonjenja, organ koji odlučuje o obnovi upravnog postupka sam raspravlja (utvrđuje) postojanje krivičnog djela kao prethodno pitanje u smislu odredbe člana 143. stav 2. Zakona o upravnom postupku, kojim je izričito propisano da kada se prethodno pitanje odnosi na krivično djelo, a nema mogućnosti za krivično gonjenje, organ koji vodi postupak raspraviti će i to pitanje.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 012435 17 Uvp

Pravni lijekovi/ sredstva	Vanredni pravni lijekovi / sredstva/ Ponavljjanje/Obnova postupka/ Rješavanje o ponavljanju /obnovi postupka	Saznanje za drugu odredbu zakona ili podzakonskog akta koja se trebala primijeniti se ne može smatrati kao saznanje o novoj činjenici ili sticanjem mogućnosti da se upotrijebi novi dokaz na osnovu kojeg se može podnijeti tužba za ponavljanje postupka u smislu odredbe člana 47. Zakona o upravno postupku, obzirom da se u takvom slučaju radi o pogrešnoj primjeni materijalnog prava, a koja ne može biti osnov za podnošenje tužbe za ponavljanje postupka, nego za podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 024180 21 Uvp
------------------------------	--	--	---

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova	Kada je pokretna stvar, za koju tužitelj tvrdi da je njegovo vlasništvo, prešla po nekom od pravnih osnova u svojinu tuženog, nije osnovan njegov zahtjev da mu tuženi plati naknadu za korištenje te stvari.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 0 P 064036 21 Rev
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova	Kada je u pitanju ulaganje u nepokretnosti sticalac je dužan da vrati vrijednost postignute koristi prema cijenama materijala i rada u vrijeme presuđenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 P 079451 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Subjektivna odgovornost za štetu	Upravitelj ceste (ustanova za ceste), kao i pravna osoba sa kojom je upravitelj ceste ugovorio izvođenje poslova redovnog održavanja ceste, za štete nastale zbog stanja ceste odgovaraju po načelu pretpostavljene krivice, a ne po načelu objektivne odgovornosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 64 0 P 050184 21 Rev
Ugovori	Ugovor o poklonu	Kada je ugovorom o darovanju označen odrediv predmet obaveze radi se o valjanom ugovoru.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 272269 21 Rev

Ugovori	Ništav ugovor	Pravni učinci prividnog ugovora u odnosu na sve strane ugovornice, sastoji se u tome što je takav ugovor nepostojeći pravni posao, jer povodom njega među ugovornim stranama nije postignuta nikakva saglasnost volja i što kod takvog ugovora nedostaje bilo kakav osnov ili cilj obavezivanja, a ugovor sa nepostojećim osnovom, je ništav.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 P 089725 21 Rev
STVARNO PRAVO			
Pravo vlasništva	Vlasništvo Etažno vlasništvo	Izvor prihoda kojim se osigurava i ostvaruje staranje etažnih vlasnika za njihovu zgradu jeste novčana naknada, kao novčani fond iz kojeg se namjenski plaća održavanje zgrade i koji je odvojen od imovine bilo kog etažnog vlasnika pojedinačno, ali i od imovine upravitelja zgrade. Kako obaveza etažnog vlasnika na plaćanje naknade proizilazi iz zakona, to osnovanost potraživanja te naknade od strane upravitelja/prinudnog upravitelja u sudskom postupku ne zavisi od činjenice da li je upravitelj/prinudni upravitelj izvršavao svoje obaveze propisane zakonom. Eventualno nezadovoljstvo načinom na koji upravitelj/prinudni upravitelj upravlja zgradom ovlašćuje etažne vlasnike da razriješe upravitelja odnosno, u slučaju prisilne uprave, da odaberu upravitelja po svom izboru, te zahtijevaju eventualnu štetu koja je nastupila njegovim nemarnim radnjama ili propuštanjima.	Vrhovni sud Federacije BiH 51 0 Mal 181682 22 Rev
Pravo svojine	Tužba za povrat stvari	Tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražena predaja stambeno-poslovnog objekta koji se nalazi na tačno određenoj adresi je dovoljno individualiziran.	Vrhovni sud Republike Srpske 79 0 P 001048 21 Rev
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika	Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate	Poništenjem odluke o prestanku radnog odnosa radnik u pogledu radno-pravnog statusa mora doći u pravnu situaciju kao da nezakonita odluka o prestanku radnog odnosa nije donesena, ali ne i u povoljniju situaciju nego da ta odluka o prestanku radnog odnosa nije donesena. Radnik ne može ostvarivati plaću sa osnova rada u punom radnom vremenu kod dva poslodavca istovremeno, pa se od iznosa naknade plaća koju bi ostvario da nije bilo nezakonitog otkaza imao odbiti iznos plaća koji je u tom periodu ostvario radeći kod drugog poslodavca.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 043211 22 Rev
Zaštita prava radnika	Pobijanje odluke disciplinskih organa	Nema povrede radne dužnosti ukoliko je tužilac, sa dužnom pažnjom koja se zahtijeva za njegove poslove i radne zadatke, na temelju raspoloživih podataka, sačinio traženu informaciju.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 Rs 298892 22 Rev

Zaštita prava radnika	Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa	Načelnik opštine ima svog zamjenika koga bira skupština opštine na prijedlog načelnika opštine, a njegov mandat traje do kraja mandata načelnika opštine (po redovnom toku stvari 4 godine).	Vrhovni sud Republike Srpske 73 O Rs 024732 22 Rev
Prestanak radnog odnosa	Otkaz ugovora o radu zbog nemogućnosti izvršavanja obaveza	Da bi lično uvjetovani otkaz ugovora o radu bio zakonit potrebno je da se ispune i dva dodatna uslova, odnosno da se od poslodavca ne može osnovano očekivati da zaposli zaposlenika na druge poslove ili da ga obrazuje odnosno osposobi za rad na drugim poslovima. Teret dokazivanja postojanja navedenih dodatnih uslova za lično uvjetovani otkaz ugovora o radu je na poslodavcu.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 043211 22 Rev
Prestanak radnog odnosa	Otkaz ugovora o radu zbog nemogućnosti izvršavanja obaveza	Na radno-pravni status vatrogasca koji je radno sposoban, ali nema posebnu zdravstvenu sposobnost koja se traži za radno mjesto vatrogasca, imaju se primijeniti odredbe Zakona o radu kojim je regulisan lično uvjetovani otkaz ugovora o radu, a ne odredbe o stavljanju službenika na raspolaganje iz Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u F BiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 043211 22 Rev
Prestanak radnog odnosa	Otkaz ugovora o radu	Ukoliko kod poslodavca, u vrijeme donošenja odluke o otkazu ugovora o radu, nije bilo formirano vijeće zaposlenika ili sindikalna organizacija, tada poslodavac nema obavezu konsultovanja odnosno suodlučivanja sa vijećem zaposlenika odnosno sindikatom.	Vrhovni sud Federacije BiH 39 O Rs 061888 21 Rev
Prestanak radnog odnosa	Zbog izvršenja disciplinske mjere	Kada radnik izvrši krađu sredstava poslodavca, zbog koje je oglašen krivim i kažnjen krivičnom presudom, izvršio je povredu radne obaveze zbog koje mu se može otkazati ugovor o radu, bez obzira da li je inkriminisanu radnju izvršio u radnom vremenu i što ona nije u vezi sa poslom njegovog radnog mjesta.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O Rs 305469 21 Rev

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opće odredbe	Utvrđivanje vrijednosti spora	Zahtjev za utvrđenje nezakonitosti otkaza, vraćanje na posao i naknadu plaće i zahtjev za naknadu štete zbog povrede na radu ne zasnivaju se na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, odnosno proizilaze iz raznih osnova, pa se vrijednost spora ima odrediti prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva.	Vrhovni sud Federacije BiH 39 0 Rs 061888 21 Rev
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Kada fizičko lice kao bivši član privrednog društva traži razrješenje međusobnih odnosa u okviru tog društva povodom otkupa akcija i određivanja primjerene vrijednosti tih akcija, za suđenje je nadležan privredni sud.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 V 363696 22 R
Prvostepeni postupak	Preinaka tužbe	Preinačenje tužbe predstavlja promjenu istovjetnosti zahtjeva, isticanje novog uz postojeći zahtjev ili povećanje postojećeg zahtjeva.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 297105 22 Rev
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	Dokazivanje negativne činjenice za tuženog predstavlja pretjerani teret, pa se tako ne može tražiti da tuženi dokazuje da nije prisvojio novac koji se potražuje tužbom.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 310561 22 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
21. – 25. novembar 2022. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Stambeno zbrinjavanje	Tužiteljici je u svrhu rješavanja stambenog pitanja isplaćen ukupan iznos od 4.490,00 KM, koji iznos je manji od maksimalnog iznosa od 8.000,00 KM koji se može dodijeliti po osnovu stambenog zbrinjavanja, to se ne može izvesti zaključak da je tužiteljica stambeno zbrinuta dodjelom tog iznosa, jer joj može biti dodjeljena i razlika do sada dodjeljenih novčanih sredstava i maksimalno propisanog iznosa, pod uslovom da stambena jedinica i dalje nije uslovna za stanovanje.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 008011 20 Uvp
Upravni spor			
	Postupak zaštite sloboda i prava pojediniaca zajemčenih ustavom	Kako se zaštita sloboda i prava na koje se podnosilac zahtjeva pozvao, odnosi na prava iz radnog odnosa, koja može da ostvaruje kod poslodavca u skladu sa Zakonom o radu, a za šta i nije nadležna Sindikalna organizacija, nesporno je da se u konkretnom slučaju ne radi o tome da su podnosiocu zahtjeva, od strane odgovornih lica Sindikalne organizacije, koja i nije organizacija koja u smislu člana 55. ZUS vrši javna ovlašćenja, povređena prava i slobode zajamčene Ustavom Republike Srpske.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029990 22 Uvp
Upravni postupak			
Osnovna načela	Načelo materijalne istine	Izmijenjenim rješenjem o urbanističkoj saglasnosti, raniji investitor D.o.o. „LD“ iz B., koji je i prodao predmetno zemljište tužiocu, faktički je oslobođen plaćanja naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta povodom izgradnje poslovnog objekta na predmetnom zemljištu, a koje oslobađanje se upravo zasniva na tome da je pomenutim ugovorom o ustupanju na korišćenje predmetnog zemljišta, to zemljište i ustupljeno sa uređenom infrastrukturom, da naknada za ustupanje predmetnog zemljišta po tom ugovoru zaključenom između OJDP „G.“ B. i PP „E.“ d.o.o. B. (prednika tužioca) obuhvata naknadu uređenja zemljišta nivoa obezbjeđenja pristupnog puta vode i struje do parcele, pa bi ponovno plaćanje te naknade predstavljalo dvostruko izvršavanje iste obaveze.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 007847 21 Uvp

Rješenje	Dispozitiv	Kada tuženi osporenim aktom uvaži žalbu tužioca, poništi prvostepeno rješenje i sam riješi upravnu stvar na način da tužiocu utvrdi veću kategoriju invalidnosti, dužan je da u dispozitivu osporenog akta navede i datum od kojeg tužiocu pripadaju status i prava te kategorije invalidnosti, a u suprotnom dispozitiv takvog akta nije jasan i određen.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 007994 21 Uvp
----------	------------	--	--

➤ **Krivično pravo/Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Krivično pravo - opći dio			
Krivično djelo	Saučiniteljstvo	Kada su u izreci presude sadržani navodi da dva optužena kazneno djelo Ubistvo iz člana 166. stav 1. u vezi sa članom 31. KZ FBiH čine na način daje jedan od njih dvojice udarcima nožem usmrtio oštećenog, onda su njihove saučiniteljske radnje (po karakteru izvršiteljske) ostale nejasne i neindividualizirane, a izreka pobijane presude u kojoj je sadržana naznaka ovakvog postupanja optuženih, suštinski nerazumljiva - bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka k) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 019407 21 Kž 11
Krivično procesno pravo/Tok postupka/Redovni pravni lijekovi	Žalba na prvostepenu presudu Žalbeni osnovi/Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	U situaciji kada su u izreci presude sadržani navodi da su optuženi nakon što su donijeli odluku da usmrte oštećenog ... „svjesno i voljno zajednički preduzimali naknadne radnje, kojima su na odlučujući način doprinijeli lišavanju života oštećenog ⁴⁴ (što implicira da se radi o radnjama koje su izvan bića djela ili saučiniteljstvu u širem smislu), ali i navodi da je jedan od dvojice optuženika u daljnjem događanju udarcima nožem na preklop oštrice dužine 9,8 cm oštećenom nanio ukupno deset ubodnih rana i tako ga usmrtio (što su radnje iz bića djela pa se ovdje radi o saučiniteljstvu u užem smislu), ta izreka se pokazuje kontradiktornom samoj sebi, Što predstavlja bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1- točka k) ZKP FBiH.	

Krivično djelo	Saučiniteljstvo	Da bi postojalo saučiniteljstvo u širem smislu (kada se ne poduzima radnja iz zakonskog opisa djela) potrebno je da opis saučiniteljskih radnji u sebi sadrži činjenice i okolnosti iz kojih je vidljivo da optuženi njihovim poduzimanjem na odlučujući način doprinosi počinjenju kaznenog djela za koje se tereti, odnosno u opisu mora biti precizno određena radnja koja ima odlučujući značaj u procesu izvršenja djela i bez koje djelo ne bi moglo biti izvršeno ili ne bi moglo biti izvršeno na način na koji je izvršeno. Kako u konkretnom slučaju saučiniteljske radnje optuženog nisu tako opisane, onda iz tog opisa nije vidljivo koju konkretnu saučiniteljsku radnju je u događaju koji je predmet suđenja poduzeo optuženi. Radi se o tome da djelo za koje se optuženi tereti ovako manjkavim optužnim aktom, po zakonu nije kazneno djelo, zbog Čega je optuženi, primjenom odredbu člana 299. točka a) ZKP FBiH, oslobođen od optužbe da je počinio kazneno djelo Ubistvo iz člana 166. stav 1. u vezi sa Članom 31. KZ FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH
Krivičnopravne sankcije i mjere prema maloljetnicima Opći dio	Kazna maloljetničkog zatvora Rehabilitacija	Ne može se uzeti u obzir ranija osuda na kaznu maloljetničkog zatvora koja je izdržana, oprostena ili zastarjela kod odmjeravanja kazne u krivičnom postupku za novo krivično djelo iz razloga što odredba člana 60. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, koja se odnosi na rehabilitaciju, propisuje da poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne maloljetničkog zatvora, maloljetnici (osobe koje u vrijeme izvršenja krivičnog djela nisu imali navršenih 18 godina) uživaju sva prava utvrđena Ustavom, zakonom i drugim propisima, osim ako to prava nisu ograničena izvršenjem mjera sigurnosti iz člana 61. tač. a) do d) istog zakona, dok je članom 12. tačka z) tog zakona određeno da „rehabilitacija“ označava prestanak svih negativnih štetnih djelovanja koja nastupaju u vezi i kao posljedica krivične odluke, odnosno osude tako da se maloljetniku omogućava potpuna reintegracija i povratak u društvo, pri čemu je u tački ž) istoga člana propisano i to da „reintegracija“ označava potpuno uključivanje maloljetnika u život kao punopravnog, ravnopravnog člana društvene zajednice tako da uživa status neosuđivanosti, krivično djelo se zaboravlja, a u službenoj evidenciji se ne spominje njegov sudski tretman i osuđivanost.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 037127 22 Kž 10
Kazne	Opća pravila za odmjeravanje kazne	Kada sud optuženog oglasi krivim za krivično djelo učinjeno iz nehata, onda mu pri odmjeravanju kazne za to krivično djelo, ne može kao olakšavajuću okolnost cijeniti da je nehatni učinitelj tog krivičnog djela.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 K 551613 22 Kžž 2

Krivično pravo – posebni dio			
Krivično pravo	Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija	Slijedom odredbe člana 371. stav 1. KZ FBiH, koja u relevantnom dijelu propisuje da krivično djelo Nedopušteno držanje oružja ili eksplozivnih materija čini onaj ko neovlašteno nabavi ili drži vatreno oružje čija nabavka građanima uopće nije dopuštena, optužnica treba da sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da je optuženi bio svjestan da u vozilu drži oružje i municiju čija nabavka i držanje građanima uopće nije dopuštena i da je to i htio, ili barem na to pristao, odnosno da je bio svjestan da navedeno oružje i municiju drži neovlašteno, što predstavlja poseban element ovog krivičnog djela.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 K 010549 20 Kžk
Krivično procesno pravo/Tok postupka	Postupak optuživanja/ Sadržaj optužnice		

➤ **Krivično pravo/Krivično procesno pravo**

Krivično pravo – posebni dio			
Posebni postupci/zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom	Žalba na rješenje o određivanju privremenih mjera osiguranja; Izvršenje rješenja o privremenim mjerama osiguranja	Rješenje o određivanju privremene mjere osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnom djelom koje sadrži nalog prema više banaka da osumnjičenoj, optuženoj ili povezanoj osobi sa više različitih računa uskrate isplatu novčanih sredstava u određenom iznosu, u slučaju kada se u izreci ne navode novčani iznosi na pojedinim računima koji se imaju blokirati, mora sadržavati način realizacije izvršenja privremene mjere koji će osigurati da se blokada sredstava na računima provede samo do iznosa navedenog u izreci (a ne više od toga), u suprotnom je takva izreka nerazumljiva.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 012220 21 Kž
Opće odredbe/Osnovna načela Radnje dokazivanja	Pravo na odbranu Zakovitost dokaza Ispitivanje osumnjičenog/ Način ispitivanja osumnjičenog	Kada osumnjičenom prilikom ispitivanja u istrazi nije bio saopćen činjenični supstrat i radnje izvršenja krivičnih djela koje mu se stavljaju na teret, već je samo paušalno navedeno da se sumnjiči da je zajedno sa saizvršiteljima (čija su imena navedena), počinio više krivičnih djela razbojništva iz člana 289. KZ FBiH, postupljeno je suprotno odredbama čl. 92. stav 2. i 6. stav 1. ZKP FBiH, pa se u smislu člana 92. stav 6. ZKP FBiH, na takvom iskazu osumnjičenog ne može zasnivati sudska odluka.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 025867 21 Kžk

<p>Opće odredbe/ Osnovna načela</p> <p>Radnje dokazivanja</p>	<p>Zakonitost dokaza</p> <p>Privremeno oduzimanje predmeta i imovine/ Naredba za privremeno oduzimanje</p>	<p>Propust suda da u naredbi za privremeno oduzimanje predmeta - dijela video zapisa sa nadzornih kamera naznači, u skladu sa članom 79. stav 3. ZKP FBiH predmet koji podliježe oduzimanju – datum i vrijeme na koji se odnosi dio videozapisa sa nadzornih kamera čije se oduzimanje naređuje, predstavlja, u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH bitnu povredu navedene zakonske odredbe jer se, zbog navedenog propusta, ne može utvrditi istovjetnost oduzetih predmeta u odnosu na naredbu za privremeno oduzimanje predmeta, te stoga oduzeti predmeti predstavljaju nezakonit dokaz u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH.</p>	<p>Vrhovni sud Federacije BiH</p> <p>09 0 K 024062 20 Kžk</p>
<p>Opće odredbe/ Osnovna načela</p>	<p>Zakonitost dokaza</p>	<p>Određivanje, na prijedlog stranke, novog saobraćajnog vještačenja koje je povjereno drugom vještaku, nakon što je na pretresu pred drugostepenim sudom kao nezakonit dokaz izdvojen nalaz i mišljenje vještaka saobraćajne struke izveden na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, ne predstavlja konvalidaciju tog dokaza, nego pribavljanje i izvođenje novog dokaza iste vrste.</p>	<p>Vrhovni sud Federacije BiH</p> <p>09 0 K 024062 20 Kžk</p>
<p>Opće odredbe</p> <p>Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/ optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka</p>	<p>Pritvor</p> <p>Trajanje pritvora u istrazi</p>	<p>Pritvor se u istrazi određuje/produžava temeljem prijedloga tužitelja i u okvirima prijedloga, pa se iz tog razloga ne može odrediti/produžiti u trajanju dužem od onog iz prijedloga.</p>	<p>Vrhovni sud Federacije BiH</p> <p>09 0 K 041340 22 Kž</p>
<p>Tok postupka</p> <p>Redovni pravni lijekovi</p>	<p>Žalba na prvostepenu presudu</p> <p>Zabrana reformatio in peius</p>	<p>Ako žalba tužitelja na raniju prvostepenu presudu nije bila izjavljena zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, oglašavanje optuženog krivim presudom drugostepenog suda, u skladu sa izmijenjenom optužnicom, za veće prekoračenje dozvoljene brzine kretanja vozila u odnosu na prekoračenje za koje je bio prvobitno optužen i oglašen krivim prethodnom prvostepenom presudom, predstavljalo bi povredu pravila zabrane reformatio in peius iz člana 322. ZKP FBiH, jer bi time bez žalbe tužitelja izjavljene u tom pravcu, presuda bila izmijenjena na štetu optuženog.</p>	<p>Vrhovni sud Federacije BiH</p> <p>09 0 K 024062 20 Kžk</p>

Tok postupka Redovni pravni lijekovi	Žalba na prvostepenu presudu Zabrana reformatio in peius	Budući da tužiteljica prvu prvostupanjsku presudu u njenom osuđujućem dijelu nije osporila, to bi odluka kojom se optužena oglašava krivom za kazneno djelo Zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 383. stav 1. KZ FBiH, koje je u ponovnom suđenju konstituirano upravo izmjenama tog dijela predmetnog optuženja, predstavljalo kršenje odredbe člana 322. ZKP FBiH, koja propisuje da ako je podnesena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu. U tom smislu je ovaj sud ranije navedenu zabranu reformatio in peius ocijenio okolnošću koja isključuje kazneno gonjenje optužene za radnje za koje nije bila optužena prvobitno izmijenjenom optužnicom, a koje su nakon unošenja u izmijenjeni optužni akt konstituirale kazneno djelo Zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 383. stav 1. KZ FBiH, zbog čega je, temeljem ovlasti iz odredbe člana 299. točka e) ZKP FBiH, donio presudu kojom je odbio optužbu daje optužena počinila predmetno kazneno djelo.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 K 005678 19 Kžk
--	--	--	---

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Ugovori	Ništav ugovor Kupoprodajni ugovor	Kod teretnih ugovora se štiti povjerenje u prometu, pa stoga nedopuštena pobuda ne utiče na pravni posao ako druga strana za tu pobudu nije znala niti je bila dužna znati.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 P 118144 21 Rev
Ugovori	Ugovor o poklonu	Ugovornoj strani u ugovoru bez naknade, koja je preuzela obavezu na osnovu pogrešne predstave o pobudi, pripada pravo da zbog toga traži poništaj ugovora, ako je pri njegovom zaključenju postupala sa pažnjom koja se u prometu zahtjeva.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 0 P 058252 21 Rev
Kamate Imovinsko- pravni odnosi/ Eksproprijacija	Zakonske zatezne kamate Naknada za faktičku eksproprijaciju	Korisnik eksproprijacije ne može biti u docnji sa ispunjenjem obaveze sve do dospelosti njegove novčane obaveze.	Vrhovni sud Republike Srpske 91 0 P 039656 22 Rev

STVARNO PRAVO			
Pravo svojine Vanparnični postupak/ Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Obaveza isplate naknade od strane korisnika faktičke eksproprijacije prema ranijem vlasniku ekspropiranih nekretnina, dospijeva tek kada se odredi visina naknade, tj. nakon što se utvrde bitne činjenice o obliku, obimu, odnosno visinu naknade.	Vrhovni sud Republike Srpske 94 0 P 033757 22 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
Registar društava	Registar društava	Brisanje lica ovlaštenog za zastupanje poslovne jedinice zasnovano na pravosnažnoj presudi nije uslovljeno imenovanjem novog lica za zastupanje. Sve eventualne posljedice takvog brisanja treba da trpi subjekt upisa, a ne predlagač (lice koje se briše iz registra).	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Reg 002408 21 PŽ
Registar društava	Registar društava	Zakonska je obveza registarskog suda (prvostepenog suda) izvršiti upis i zabilježbu rješenja o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka nad subjektom upisa, a to implicira da, jednako kao ni žalbeni sud u postupku po žalbi, prvostepeni (registarski) sud nije ovlašten ispitati pravilnost i zakonitost tog rješenja, niti se upuštati u ocjenu odluka i postupaka koji su prethodili tom rješenju.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Reg 002356 20 PŽ
Registar društava Parnični postupak/ opšte odredbe	Registar društava Prekid postupka	Registarski sud ne može rješenjem prekinuti postupak upisa shodno odredbi člana 171. Zakona o parničnom postupku, iz razloga što jedino pitanje o kojem odlučuje registarski sud jeste da li je osnovan ili nije osnovan zahtjev za upis u sudski registar, odnosno da li su ispunjeni formalni i materijalni uslovi za upis, kada donosi odluku u formi rješenja; dok zaključkom odlučuje o pitanjima koja se odnose na upravljanje postupka.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Reg 001867 16 PŽ

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opšte odredbe	Računjanje rokova	Kada je podnesak, vezan za rok, predat putem pošte običnom pošiljkom, smatra se da je predat nadležnom sudu onog dana kada je stigao u sud.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Reg 001624 15 Pž
Osnovna načela Postupak po pravnim lijekovima	Slobodna ocjena dokaza Rasprava pred drugostepenim vijećem	Drugostepeni sud u žalbenom postupku može drugačije cijiniti dokaze neposredno izvedene pred prvostepenim sudom samo ako otvori raspravu, ali ne i u sjednici vijeća	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 P 103308 21 Rev
Nadležnost suda	Delegacija	Nije osnovan zahtjev za delegaciju drugog stvarno nadležnog okružnog suda samo iz razloga što je stranka protiv sudija tog suda podnio krivične prijave, ako nadležno tužilaštvo nije donijelo rješenje o sprovođenju istražnih radnji u vezi sa prijavom	Vrhovni sud Republike Srpske 95 0 I 054874 22 R
Prvostepeni postupak	Presuda zbog propuštanja	Kada tužilac u tužbi predloži da se donese presuda, makar i zbog propuštanja, sud je dužan o tom prijedlogu odlučiti (usvojiti ili odbiti zahtjev iz tužbe), jer nema diskreciono pravo da se o tom prijedlogu ne izjasni.	Vrhovni sud Republike Srpske 86 0 P 047359 22 Rev
Revizija Radno pravo	Izuzetna revizija Zaštita prava radnika/Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate	Revizijski sud će izuzetno dozvoliti reviziju, koja nije dozvoljena zbog imovinskog cenzusa, ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog pravnog pitanja, a revizijski sud je o tom pitanju već zauzeo shvatanje, ali je odluka drugostepenog suda zasnovana na shvatanju koje nije podudarno s tim shvatanjem.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 Rs 101058 22 Rev
Revizija	Revizija protiv rješenja	Rješenje o ispravci presude/rješenja ne predstavlja rješenje kojim se postupak pravosnažno završava u smislu odredbe člana 254. stav 1. Zakona o parničnom postupku, pa saglasno tome, ni revizija izjavljena protiv rješenja kojim je presuda/rješenje ispravljena, nije dozvoljena.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 0 V 079935 22 Rev

VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Visina tržišne cijene nepokretnosti je faktičko pitanje koje zavisi od niza konkretnih okolnosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 V 121746 22 Rev
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Sud je u vanparničnom postupku vezan za pravosnažno rješenje o eksproprijaciji i naknadu može dosuditi samo za imovinu koja je obuhvaćena dispozitivom tog rješenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 1 V 008743 22 Rev
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Da li će se lične i porodične prilike ranijeg vlasnika uzeti kao korektiv uvećanja pripadajuće naknade za ekspropisane nepokretnosti je faktičko pitanje koje zavisi od opšteg imovnog stanja vlasnika, veličine i ekonomskog značaja nepokretnosti koja se ekspropriše, izvora, visine i vrste prihoda koje ostvaruje domaćinstvo ranijeg vlasnika, kao i od socijalne i starosne fakture članova domaćinstva.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 1 V 009332 21 Rev
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA - Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama			
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku	Razumnost dužine trajanja postupka mora se ocjeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o složenosti predmeta u činjeničnom i pravnom smislu, ponašanju suda i drugih republičkih organa uprave, organa jedinica lokalne samouprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, ponašanju podnosioca pravnog sredstva i značaju predmeta za podnosioca pravnog sredstva. Pitanje da li se radi o nerazumno dugom trajanju postupka zavisi od toga da li se dužina postupka može nečim opravdati i ko je odgovoran za dugo trajanje postupka.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 0 Srr 002762 22 Srr
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku	Tužbu za utvrđivanje povrede prava na suđenje u razumnom roku i pravično zadovoljenje zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku može podnijeti tužitelj koji je prethodno podnio nadležnom sudu zahtjev za ubrzanje postupka o kome je pravosnažno odlučeno.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 0 Srr 002806 22 Srr
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku	Pod razumnim rokom podrazumijeva se vrijeme objektivno potrebno za odlučivanje o nekom pravu ili obavezi, odnosno utvrđenje osnovanosti krivične optužbe protiv nekog lica	Vrhovni sud Republike Srpske 118 0 Zup 002813 22 Zup

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
28. novembar do 2. decembar 2022. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Objektivna odgovornost za štetu	Za naknadu štete koju na imovini prouzrokuje divljač odgovara Brčko distrikt BiH, kao vlasnik lovišta i to po opštim načelima odgovornosti za štetu, kad je šteta nastala naletom divljači na vozilo u pokretu na javnom putu koji prolazi pokraj lovišta i to po principu objektivne odgovornosti (odredba člana 154. stavovi (1) i (2) Zakona o obligacionim odnosima).	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 Mal 136163 22 Gž
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Objektivna odgovornost za štetu	Divlja svinja predstavlja opasnu stvar. Ona jeste opasna upravo zbog svojih svojstava odnosno nepredvidivosti reagovanja životinja, zbog čega za štetu pričinjenu od opasne stvari odgovara njen imalac (član 174. Zakona o obligacionim odnosima). Dakle, kada je do štete na vozilu došlo aktivnim kretanjem divlje životinje na javnom putu, to za naknadu štete odgovara Brčko distrikt Bosne i Hercegovine.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 Mal 136163 22 Gž
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Objektivna odgovornost za štetu	Mokar pod sam po sebi nije opasna stvar. Međutim mokar pod može da bude opasna stvar. Naime, opasnom stvari se smatraju one koje, bilo po svojoj namjeni, bilo po svojim osobinama, bilo svom položaju, mjestu, načinu upotrebe ili bilo koji drugi način, čine povećanu opasnost štete za okolinu zbog čega ih se mora nadgledati i upotrebljavati sa povećanom pažnjom. Pločice koje čine pod tržnog centra u određenoj situaciji, zbog činjenice da su bile mokre, zbog prostorne smještenosti, uskog prostora, nedovoljne cirkulacije zraka potrebne za blagovremeno isušivanje, jesu opasna stvar, zbog čega postoji obaveza postavljanja znakova upozorenja na takav mokar i sklizak pod. Namjena takvih znakova jeste da upozore osobe koje se kreću upravo na povećanu opasnost od mogućeg nastanka štete poskliznućem ili padom, usljed čega dolazi do tjelesnih povreda, a što je opet u saglasju naprijed iznešenog mišljenja šta i pod kojim uvjetima mogu biti opasne stvari.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 128229 22 Gž 2

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
IZVRŠNI POSTUPAK			
Vrste izvršenja	Izvršenje na novčanom potraživanju izvršenika	Naknada za rad izvršenika, koju dobija na osnovu menadžerskog ugovora, a koja se (prema pomenutom ugovoru) isplaćuje najmanje jednom mjesečno, predstavlja stalno novčano primanje koje, shodno odredbi člana 155. Zakona o izvršnom postupku Brčko distrikta BiH, nije izuzeto od izvršenja.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 I 106044 22 Gž
Izvršna isprava	Izvršna isprava	Izvod iz Registra novčanih kazni ne predstavlja izvršnu ispravu u smislu člana 25 stav (1) Zakona o izvršnom postupku Brčko distrikta BiH.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 I 142027 22 Gž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
5. do 9. decembar 2022. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova	Kada je po rješenju suda izvršeno deponovanje sredstava tužitelja na račun suda, ta sredstva nisu prešla u imovinu Republike Srpske, a ne postoji ni osnov njene odgovornosti za naknadu štete budući da u tim radnjama organi tužene nisu postupali suprotno zakonu i pravilima struke.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 129225 21 Rev
Obligacije (obaveze)/	Ispunjenje Zastarjelost	Bez obzira što je odredbama ugovora predviđeno da neizvršavanje obaveze koncesionara automatski povlači raskid ugovora, povjerilac može ugovor održati na snazi ako po isteku roka obavijesti dužnika da zahtijeva ispunjenje ugovora.	Vrhovni sud Republike Srpske 61 0 Ps 009882 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost pravnog lica za štetu	Pravno lice odgovara samo za štetu koju je njegov organ prouzrokovao trećem licu nepravilnim ili protivzakonitim vršenjem svojih funkcija, a ne i ako je postupao u okviru svojih zakonskih ovlaštenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 236334 22 Rev
Ugovori	Zastupanje	Jedino načelnik opštine može zastupati opštinu u vršenju pravnih poslova ili lice koje on ovlasti, te je u njegovoj nadležnosti zaključenje ugovora u ime opštine u skladu sa aktima skupštine opštine.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 0 Ps 028448 22 Rev
Ugovori	Ništav ugovor	Ništav je ugovor zaključen sa nedozvoljenim osnovom obavezivanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 108690 22 Rev
Ugovori	Osiguranje/Regresni zahtjev Jemstvo	Kad jemac plati obavezu dužnika na njega po samom zakonu prelazi povjeriočeva tražbina sa sporednim potraživanjima, pa on može zahtijevati od dužnika da mu naknadi sve što je isplatio za njegov račun sa kamatom od dana isplate.	Vrhovni sud Republike Srpske 67 0 Ps 000802 21 Rev

STVARNO PRAVO			
Pravo svojine	Javna dobra, dobra od opšteg interesa	Javno preduzeće za puteve ima pravo na naknadu za putno zemljište od lica koje je to zemljište koristilo, bez obzira što je ono, za neke lokacije, prvobitno bilo dato na korištenje drugom licu od kojeg je korisnik preuzeo benzinske pumpe pa tako i korištenje prilaza tim pumpama.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 089123 22 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju zakona Održaj	Savjestan je onaj držalac koji drži nekretninu u uvjerenju da je on vlasnik te nekretnine, bez obzira što je ta nekretnina upisana u zemljišnu knjigu na drugo lice ili je to drugo lice po nekom drugom pravnom osnovu formalno – pravno vlasnik iste, ako nije znao, niti je prema okolnostima slučaja mogao znati da nekretnina koju drži nije njegova.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 173560 22 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine nasljeđivanjem	Zemljište koje je na tuženog upisano kao državna svojina u postupku izlaganja nekretnina bez ikakvog pravnog osnova, a nalazi se u posjedu tužitelja i njihovih pravnih prednika 80 godina, tužitelji su ga stekli nasljeđem i u naravi je njihovo dvorište a ne put, nema osnov podoban za prelazak iz privatne u državnu svojinu.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 196119 22 Rev
PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi vanbračnih supružnika	Vanbračna zajednica koja je u smislu Porodičnog zakona izjednačena sa bračnom zajednicom i vodi zajedničkom sticanju imovine je samo ona zajednica koju čine vanbračni drugovi od kojih ni jedan nije u braku.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 241112 22 Rev
NASLJEDNO PRAVO			
Prelazak ostavine na nasljednike	Odgovornost nasljednika za dugove ostavitelja	Tuženi nasljednik je dužan istaknuti prigovor da tužbom zahtjevani iznos prelazi vrijednost nasljeđene imovine, a nije sud dužan o tome voditi računa po službenoj dužnosti	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 259253 21 Rev

PRIVREDNO PRAVO			
	Stečaj Izlučni povjerioci	Izlučni povjerilac nije stečajni povjerilac.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 0 Ps 028288 21 Rev 2
	Mjenica	Bitan elemenat trasirane mjenice je potpis trasanta, a za pravovaljanost potpisa ne vrijedi parafiranje, odnosno davanje običnog pismenog znaka koji nema značaj potpisa.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 0 Ps 032398 22 Rev 2

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Prvostepeni postupak Privredno pravo	Teret dokazivanja Stečaj	Zahtjev tužitelja koji nije izvedenim dokazima dokazao da je osnov prijavljenog potraživanja u neplaćenim porezima, kod utvrđenja da je stečajni upravnik iz osnova neplaćenih doprinosa priznao potraživanja prijavljena od strane druga dva stečajna povjerioca (Fond Pio i Fond Zdravstveneog osiguranja), primjenom pravila o teretu dokazivanja je pravilno odbijen.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 131675 22 Rev
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Nema mjesta atrakciji nadležnosti kod toga da je predmetni postupak pokrenut prijedlogom za izvršenje prije nego što je otvoren stečajni postupak nad tužiteljem.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 135445 22 R
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Zakonom propisana mjesna nadležnost sudova za predmete u kojima se traži zaštita prava zbog korupcije ima prioritet u odnosu na to da su stranke pravna lica, pa se ne može uspostaviti stvarna ni mjesna nadležnost okružnog privrednog suda.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 139190 22 R
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Za postupanje po tužbi za proglašenje izvršenja nedopuštenim, u kojoj su kao tuženi označena i fizička lica, nadležan je osnovni sud.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 139436 22 R

Nadležnost suda Obligacije (obaveze);	Delegacija Sticanje bez osnova	O delegaciji drugog suda odlučuje neposredno viši sud koji je zajednički sudu kod kojeg se predmet nalazi i sudu kojem se treba prenijeti nadležnost.	Vrhovni sud Republike Srpske 62 O Ps 013017 22 R
MEĐUNARODNO PROCESNO PRAVO			
	Priznanje strane sudske odluke	U postupku priznanja strane sudske odluke, sud se ograničava na ispitivanje propisanih uslova za priznanje, pri čemu nije ovlašten da ocjenjuje osnovanost potraživanja iz odluke čije se priznanje traži.	Vrhovni sud Republike Srpske 15 O V 005505 22 Gž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
12. do 16. decembar 2022. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Inspekcijiski nadzor	Otklanjanje nezakonitosti iz radnog odnosa	Činjenica da u ugovoru o radu nisu navedena imena radnika koje dr Lj.S. zamjenjuje, već samo osnov po kojem se zaključuje, a to je zamjena radnika, ne znači da je ugovor o radu na određeno vrijeme zaključen suprotno odredbama zakona koji reguliše tu vrstu ugovora, zbog čega nije pravilan stav inspektora da se taj ugovor ima smatrati kao ugovor o radu na neodređeno vrijeme.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025286 21 Uvp
Inspekcijiski nadzor	Otklanjanje nezakonitosti prilikom izgradnje	Okolnost što je stranka nadležnom organu podnijela zahtjev za legalizaciju bespravno izgrađenog objekta, nije osnov za prekid postupka inspekcijiskog nadzora, već je isključivo osnov za prekid postupka izvršenja rješenja urbanističko-građevinskog inspektora kojim je naloženo rušenje tog objekta.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026025 21 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Prinudna naplata	Pogrešna pravna pouka o dozvoljenosti žalbe data u uvjerenju o prodaji kupcu imovine kojim se na kupca prebacuju sva zakonska prava poreznog obveznika na tu imovinu, ne može da zasnuje vođenje upravnog spora protiv tog uvjerenja po žalbi, jer je u toj materiji upravni spor isključen po zakonu.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 012208 21 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Komunalna taksa	Kada je prvostepeni organ rješenje donio u skraćenom postupku, u skladu sa odredbom člana 139. stav 1. tačka 2. Zakona o upravnom postupku, na podlozi službenih podataka kojima organ raspolaže, u situaciji kada je tužitelj u žalbi izjavljenoj protiv navedenog rješenja isticao da nije znao za vođenje postupka, te da mu nije pružena mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima koje su od važnosti za donošenje rješenja taj organ je, u smislu odredbe člana 234. Zakona o upravnom postupku, bio dužan da provede poseban ispitni postupak, nakon kojeg je mogao ili uvažiti zahtjev iz žalbe i donijeti novo rješenje ili, u skladu sa odredbom člana 235. navedenog Zakona, u slučaju da novim rješenjem ne zamijeni rješenje koje se žalbom pobija, žalbu sa svim spisima poslati organu nadležnom za rješavanje o žalbi.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 014906 19 Uvp

Porezi, doprinosi i takse	Komunalna taksa	Ne mogu se primijeniti odredbe općinske/gradske odluke ukoliko ista nije usklađena s odredbama zakona na osnovu kojeg je donesena, jer je to suprotno hijerarhiji pravnih akata više i niže snage, što je imperativ prilikom donošenja pravnih akata nižeg ranga. Naime, koncept hijerarhije pravnih akata iskazuje se kroz načelo zakonitosti, prema kojem niže pravne norme moraju biti u saglasnosti sa višim.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 004636 19 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Igre na sreću	Nije prihvatljiv zaključak nižestepenog suda da je tužilac pre zaključenja pravnog posla, u ovom slučaju ugovora, bio dužan da provjeri da li posrednik ispunjava zakonom propisane uslove, odnosno da li ima odobrenje Ministarstva finansija kada taj uslov nije bio propisan Pravilnikom o izmjeni i dopuni Pravilnika o priređivanju internet igara na sreću u vrijeme zaključenja ugovora.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027061 21 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija	Djelovanje odluka Ustavnog suda Federacije BiH kojim je utvrđeno da zakon, propis ili pojedina njihova odredba nije u saglasnosti sa Ustavom Federacije BiH je takvo da se u odnosu na postupke koji su u toku pred redovnim sudovima u bilo kojoj fazi sudskog postupka, od dana objave imaju primijeniti na način da se takav propis, zakon ili pojedina odredba ne primjenjuju u redovno-sudskim postupcima, odnosno odluka Ustavnog suda Federacije BiH ima retroaktivno dejstvo na sudske postupke koji su u toku, obzirom na Opšte dejstvo odluka Ustavnog suda Federacije BiH propisano odredbama člana IV.C.3.12. Ustava Federacije BiH i precizirano članom 40. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 6/95 i 37/03), prema kojima neustavni zakon ili propis više ne postoji u pravnom poretku.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 021155 21 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija	Korisnica prava na starosnu penziju, koje je priznato rješenjem Javnog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske prije zaključenja Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja, a kojim joj je priznat i staž ostvaren nakon 30.04.1992. godine kod Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, ne može istovremeno ostvarivati i pravo na starosnu penziju u Federaciji BiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 012203 21 Uvp

Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija	Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja po Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH" br. 29/98. 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12) stiču se ex lege. samim ispunjenjem uslova. bez obzira na to da li je i kada osiguranik podnio zahtjev za ostvarenje tog prava. Pravo na starosnu penziju se stoga stiče samim navršenjem 40 godina penzijskog staža, a to pravo se može ostvarivati po prestanku osiguranja. Kada je osiguranik po samom zakonu, u skladu s odredbama tog zakona, stekao pravo na starosnu penziju, a zahtjev za ostvarivanje tog prava podnio nakon stoje na snagu stupio novi Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, datum podnošenja zahtjeva ne može biti odlučujući kriterij za odluku o tome koji se zakon ima primijeniti te. u skladu s tim, ni za ocjenu da li je tužitelj uopšte stekao pravo na starosnu penziju ili ne.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 010586 19 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija	Kad u bilo kojoj fazi sudskog postupka pred redovnim sudovima, Ustavni sud Federacije BiH utvrdi da je zakon ili propis, odnosno odredba pojedinog zakona ili propisa neustavna, kao što je utvrdio u odnosu na odredbu člana 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, takve zakone ili propise, odnosno njihove pojedine odredbe sud ne može dalje primjenjivati, počevši od dana objave odluke Ustavnog suda Federacije BiH u “Službenim novinama Federacije BiH”, obzirom da ti zakoni ili propis, odnosno njihove pojedine odredbe više ne postoje u pravnom poretku Federacije BiH, neovisno o tome kada su nastali odnosi o kojima redovni sudovi odlučuju.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 018354 20 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija	Dejstvo odluka Ustavnog suda Federacije BiH kojim je utvrđeno da zakon, propis ili pojedina njihova odredba nije u saglasnosti sa Ustavom Federacije BiH je takvo, da se u odnosu na postupke koji su u toku pred redovnim sudovima u bilo kojoj fazi sudskog postupka, od dana objave imaju primijeniti na način da se takav propis, zakon ili pojedina odredba ne primjenjuju u redovno-sudskim postupcima, odnosno odluka Ustavnog suda Federacije BiH ima retroaktivno dejstvo na sudske postupke koji su u toku.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 011815 20 Uvp

Penzijsko i invalidsko osiguranje Upravni postupak	Starosna penzija Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka	Bez pismenog zahtjeva stranke se ne može pokrenuti i voditi postupak, niti utvrditi pravo na starosnu penziju, pa se usmeno obraćanje stranke organu ne može prihvatiti kao da je takav zahtjev podnesen.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 010734 19 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Invalidska penzija	U situaciji kada „liječenje, odnosno ispitivanje nije završeno“, nisu ispunjeni osnovni preduslovi za konačnu ocjenu radne i zdravstvene sposobnosti osiguranika zbog čega je neophodno da tužitelj provede medicinski postupak u skladu s traženjem stručnog organa vještačenja. Nakon što osiguranik provede liječenje po preporuci Instituta, to jest nakon definitivnog provođenja liječenja, osiguranik može ponovo podnijeti zahtjev za ocjenu zdravstvenog stanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 011786 20 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Invalidska penzija	Osiguranik ima pravo pokrenuti upravni spor protiv drugostepenog rješenja kojim je odlučeno da se žalba poslodavca osiguranika odbija i da će o pravima osiguranika iz invalidskog osiguranja odlučivati prvostepeni organ svojim rješenjem.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 015383 21 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Srazmjerna penzija	U situaciji kada u spisu postoje dokazi o prijavljenom prebivalištu u Bosni i Hercegovini, kao i Republici Srbiji, obaveza upravnih organa je da poduzmu radnje radi utvrđivanja pravog stanje stvari i utvrde koje je stvarno prebivalište osobe, obzirom da prebivalište prema definiciji iz Zakonu o prebivalištu i boravištu državljanina BiH predstavlja mjesto gdje osoba namjerava stalno da živi i to može biti samo jedno mjesto. Zbog navedenog, traženje penzionog organa, da stranka dostavi dokaz o odjavi prebivališta, ne predstavlja kršenje ili organičenje bilo kakvog njenog prava, niti se krše odredbe Sporazuma o socijalno osiguranju zaključenog između BiH i SR Jugoslavije	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 029334 20 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Srazmjerna penzija	Datum od kada se penzija isplaćuje (za sve penzije je regulisan članom 104. citiranog zakona) nije mogao biti „snižen“ za ukupno uvećani staž osiguranja (kako to pogrešno smatra tužitelj), jer se kod priznatog staža sa uvećanim trajanjem smanjuje samo starosna granica za sticanje prava na penziju	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 003462 22 Uvp 2

Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Statusna evidencija	Pripadnik Oružanih snaga u roku od tri godine od dana stupanja na snagu Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, nije podnio zahtjev za priznavanje statusa ratnog vojnog invalida gubi pravo da nakon proteka tog roka ostvari prava koja su tim zakonom propisana ratnim vojnim invalidima.	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 012703 19 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Statusna evidencija	Izvod iz kaznene evidencije prema kojem tužitelj nije kažnjavao, ne predstavlja novu činjenicu zbog koje će se dozvoliti obnova postupka u kojem je tužitelju prestalo svojstvo ratnog vojnog invalida i prava na ličnu invalidninu zbog postojanja pravosnažne presude kojom je tužitelj osuđen za krivično djelo ratnog zločina, kako je propisano odredbama članova 36. i 37. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica jer prema odredbi člana 246. tačka 1. Zakona o upravnom postupku, novi dokazi zbog kojih će se dozvoliti obnova postupka, moraju se odnositi na činjenice koje su postojale u vrijeme odlučivanja u postupku čija se obnova traži i ne odnosi se na činjenice koje su poslije nastupile kao što je slučaju u ovom predmetu, u kojem Izvod iz kaznene evidencije samo predstavlja dokaz da je tužitelju nakon okončanja upravnog postupka, brisana osuda za počinjeno krivično djelo ratnog zločina.	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 014293 20 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Statusna evidencija	Kako je u toku postupka nesporno utvrđeno da ne postoji akt o otpuštanju tužitelja iz vojne jedinice, a nema ni medicinskih akata o upućivanju na liječenje, niti je vršena ocjena vojno-ljekarske komisije, to je pravilno utvrđeno da tužitelj nije ispunio uslove da mu se prizna ratni staž za period za koji je nesporno utvrđeno i da nije bio u Bosni i Hercegovini i time nije u smislu člana 43. Zakona o vojnoj obavezi vršio vojne dužnosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 013448 22 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Utvrđivanje novog procenta vojnog invaliditeta	Ratnom vojnom invalidu koje je pravo na vojnu invalidninu ostvario po osnovu ranjavanja, a kod kojeg je naknadno došlo do pogoršanja zdravstvenog stanja, može se utvrditi novi procent vojnog invaliditeta samo ukoliko je do novonastalog oštećenja organizma došlo kao posljedica ranjavanja. Ukoliko izostane takva uzročno-posljedična veza, procent vojnog invaliditeta se neće promijeniti ali ratni vojni invalid kod kojeg je utvrđeno novo oštećenje organizma u neratnom periodu, pored ostvarenih prava vezana za ratni period, može ostvariti sva prava koja pripadaju osobama sa invaliditetom u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom ("Službene novine Federacije BiH", broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 7/14, 45/16, 19/17 i 40/18).	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 015079 20 Uvp

Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Utvrđivanje novog procenta vojnog invaliditeta	Procent vojnog invaliditeta utvrđen konačnim rješenjem zbog oštećenja organizma po osnovu oboljenja koje se pogoršalo pod okolnostima vršenja vojne službe ili oboljenja, za koje se ne može pouzdano zaključiti da je prouzrokovano pod tim okolnostima, ali se može zaključiti da su naponi uticali na njegovo pogoršanje, ne može kasnije povećavati bez obzira na daljnje pogoršanje oštećenja organizma.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 011646 20 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Prijevremena povoljnija starosna penzija	Tužitelj kao korisnik prava na penziju po Zakonu o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica nije mogao tražiti ponovni preračun penzije prema članu 3. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, obzirom da se preračun penzije (na način i po postupku propisanom tim zakonom) vrši samo korisnicima povoljnije penzije ostvarene ili potvrđene prema Zakonu o potvrđivanju prava na prijevremenu starosnu penziju ostvarenu pod povoljnijim uvjetima i korisnicima povoljnije penzije ostvarene prema članu 4. tačka 5. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata (vojnici OSBiH).	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 015880 21 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Prijevremena povoljnija starosna penzija	Pravo na starosnu penziju po odredbama Uredbe o povoljnijim uvjetima za sticanje prava na starosnu penziju vojnih osiguranika nema vojni osiguranik kojem je služba prestala nakon isteka roka raspolaganja i otkaznog roka po rješenjima Ministarstva odbrane, bez obzira da li je ili nije zasnovao drugi radni odnos na neodređeno vrijeme nakon prestanka djelatne vojne službe.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 013971 22 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Porodična invalidnina	Prema odredbama člana 37. stav 1. tačka 4. i člana 56. stav 1. tačka 2. Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica, prava prema ovom Zakonu prestaju bračnom drugu stupanjem u brak ili van bračnu zajednicu, a sva novčana primanja koja su mu isplaćena nakon stupanja u brak na ime porodične invalidnine dužno je vratiti.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 018068 20 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Novčana egzistencijalna naknada demobiliziranih branilaca	Pravo na egzistencijalnu novčanu naknadu, primjenom citiranog člana federalnog zakona, može ostvariti (uz ostale propisane uslove) samo demobilizirani branilac sa navršениh 57 godina života, dok će kantoni svojim propisima urediti uslove, način i postupak za ostvarivanje prava na novčanu egzistencijalnu naknadu za demobilizirane braniocе do 57 godina života.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 005006 20 Uvp

Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Kontrola zakonitosti korištenja ostvarenih prava (Revizija)	S obzirom da je Vrhovni sud ukazao da je tužiocu pravilno utvrđen procenat vojnog invaliditeta, u izvršenju te presude nije postojala obaveza tuženog da pribavlja novi nalaz nadležne ljekarske komisije, jer su odlučne činjenice za utvrđivanje procenta vojnog invaliditeta pravosnažno utvrđene.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025535 21 Uvp
Imovinsko- pravni odnosi	Rješenje koje zamjenjuje ugovor o korištenju stana	Ugovor o korištenju stana koji je zaključen na osnovu odluke nadležnog organa koja je poništena, ne predstavlja punovažan osnov za useljenje u stan u smislu odredbe člana 11. Zakona o stambenim odnosima, a nedostatak takvog punovažnog akta čini korištenje stana bespravnim.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 010124 19 Uvp
Imovinsko- pravni odnosi	Povrat stana	Zahtjevom za vraćanje stana u posjed se ne mogu uz stan vratiti u posjed i prostorije koje su bile u posjedu podnosioca zahtjeva, ukoliko ne postoji neki zakonski osnov po kojem su iste sastavni dio tog stana.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 030435 21 Uvp
Imovinsko- pravni odnosi	Podsticaj u poljoprivredi	Pravo na novčanu investicionu podršku za izgradnju u stočarskoj proizvodnji može se ostvariti samo za izgradnju novih (a ne adaptiranih) objekata.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 029623 21 Uvp
Imovinsko- pravni odnosi	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Na osnovu rješenja upravnog organa ne može se prenijeti pravo vlasništva tužitelja u određenom zemljišno-knjižnom ulošku, odnosno brisati državna svojina iz tog zemljišno-knjižnog uloška upisana na osnovu rješenja Komisije za izlaganje podataka o nekretninama i utvrđivanje prava na nekretninama jer je ta Komisija prestala sa radom nakon što je za područje na kome se nalazi nekretnina, stupio na snagu katastar nekretnina. Odredbama člana 93. Zakona o zemljišnim knjigama stavljene su van snage odredbe o premjeru i katastru nekretnina koje se odnose na evidenciju i upis prava vlasništva i drugih stvarnih i obligacionih prava na nekretninama, te istovremeno u skladu sa članom 11. istog Zakona, organi uprave koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona bili nadležni za vođenje zemljišnih knjiga, bili su dužni da zemljišnu knjigu sa svim pomoćnim registrima i zbirkom isprava predaju nadležnom sudu, što znači da je prestala nadležnost organa uprave za poslove evidencija i upis prava vlasništva i drugih stvarnih i obligacionih prava na nekretninama.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 028601 21 Uvp

Imovinsko-pravni odnosi	Prostorno planiranje/ uređenje i građenje Promjena namjene zemljišta	Zakona o šumama u članu 43. stav 2. propisuje mogućnost pretvaranja šumskog zemljišta u građevinsko i to u skladu sa Odlukom o načinu pretvaranja šumskog zemljišta u građevinsko. Dakle, kako iz citirane zakonske odredbe i navedene Odluke eksplicitno proizlazi da je promjena namjene šumskog u građevinsko zemljište moguća samo ako je to predviđeno Planom prostornog uređenja, to je onda donošenje, odnosno postojanje prostornog plana, uslov koji mora biti ispunjen da bi zahtjev bio osnovan.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 027241 20 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Usaglašavanje katastra i zemljišne knjige	Usklađivanje stanja u registrima nekretnina obezbjeđuje se na način da kod promjene oznake, privremene namjene i položaja, kao i veličine parcele Katastar obavještava zemljišno-knjižnu kancelariju, putem prijavnog lista „A“, sa kopijom katastarskog plana.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025470 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Upis svojine u zemljišne knjige	Tužilac uz zahtjev nije priložio ni jednu ispravu koja bi predstavljala valjan pravni osnov za uknjižbu prava svojine na predmetnim nepokretnostima upisanim u zk.ul. broj 892 k.o. Banjaluka na kojima je upisan Državni sekretarijat za narodnu odbranu Beograd, jer prema članu 2 stav 1 Sporazuma o pitanjima sukcesije nepokretna državna imovina bivše SFRJ koja se nalazila na teritoriji bivše SFRJ pripada državama nasljednicama na čijoj teritoriji se ta imovina nalazi.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026913 21 Uvp
Sloboda pristupa informacijama	Pristup informacijama Sloboda pristupa informacijama	Rukovodilac organa uprave čini neotklonjivu povredu odredbi iz članova 14. i 19. Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, ako je donio rješenje o zahtjevu stranke za pristup informacijama i rješenje kojim je odlučio o prigovoru stranke protiv tog rješenja, što navedena rješenja čini ništavim.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 015798 21 Uvp
Sloboda pristupa informacijama	Pristup informacijama Sloboda pristupa informacijama	U konkretnom slučaju nije bilo osnova za podnošenje tužbe protiv prvostepenog rješenja, kojim se zahtjev za dostavu informacije odbija. Ovo iz razloga što se radi o rješenju koje nije konačno u upravnom postupku (protiv istog se mogla izjaviti žalba koja nije izjavljena). Pored toga, odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine nije propisano da protiv takvog rješenja (kojim se zahtjev za dostavu informacije odbija) žalba nije dozvoljena, u kom slučaju bi pokretanje upravnog spora protiv prvostepenog rješenja bilo moguće.	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 012841 19 Uvp

Advokatura Osnovna načela	Upis u imenik advokata, advokatskog pripravnika i prestanak rada advokata Pravomoćnost/ Pravosnažnost rješenja	Kada rješenjem nisu priznata nikakva prava, niti su određene izvjesne obaveze, to nema smetnji za ponovno podnošenje zahtjeva tužitelja u istoj stvari, o kojem se mora donijeti meritorno rješenje. Naime, materijalna pravosnažnost se ne može odnositi na rješenja, kojima je odbijen zahtjev stranke, budući da se na osnovu takvih rješenja ne stiču nikakva prava niti određuju izvjesne obaveze.	Vrhovni sud Federacije BiH 70 0 U 009117 21 U
Upravni spor			
Tužba	Tužba zbog nedonošenja rješenja	Nisu ispunjeni uslovi za podnošenje tužbe zbog „šutnje administracije“ ako je tužitelj (u slučaju kada o njegovom prijedlogu prvostepeni organ, protiv čijeg akta je dozvoljena žalba, nije donio rješenje u zakonom propisanom roku) propustio da se sa svojim zahtjevom (žalbom) obrati drugostepenom organu.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 036147 20 Uvp
Vanredna pravna sredstva /lijekovi	Ponavljanje postupka	Činjenica koja nije postojala u vrijeme vođenja upravnog spora ne može biti osnov za ponavljanje postupka, u skladu sa članom 47. stav 1. tačka 1. Zakona o upravnim sporovima.	Vrhovni sud Federacije BiH 05 0 U 000638 19 Uvl
Vanredna pravna sredstva / lijekovi	Podnošenje i nadležnost za rješavanje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke	Donosilac prvostepenog upravnog akta nema u upravnom sporu svojstvo tužitelja, tuženog, niti zainteresovanog lica, pa nije ovlašten podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje prvostepene presude donesene u upravnom sporu.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 016683 22 Uvp
	Pravo pokretanja upravnog spora	Nevladina organizacija koja promovira zaštitu okoliša i koja je učestvovala u upravnom postupku vođenom po zahtjevu investitora za izdavanje okolinske dozvole, ovlaštena je pokrenuti upravni spor protiv rješenja o izdavanju okolinske dozvole, pri čemu nije od značaja mjesto registracije, niti centar aktivnosti te organizacije.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 031325 21 Uvp

	Obaveznost presude	Kada tuženi organ postupa u izvršenju presude donesene u upravnom sporu, dužan je da poštuje pravno shvatanje suda i primjedbe suda u pogledu postupka, što znači da neće ponovo utvrđivati činjenice i okolnosti koje su u presudi koju izvršava ocijenjene pravilnim.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025891 21 Uvp
Upravni postupak			
Osnovna načela	Zaštita prava građana i zaštita javnog interesa	Kada postoji pravna mogućnost da se o zahtjevu stranke odluči na osnovu više pravnih propisa, organ je dužan da primijeni onaj propis koji je za stranku povoljniji.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 014350 19 Uvp
Nadležnosti	Stvarna nadležnost	Kantonalni organ nadležan za donošenje urbanističke suglasnosti za izgradnju građevina čija je korisna površina preko 5000 m ² može samo na osnovu zakonskog ovlaštenja prenijeti rješavanje u toj stvari na općinskog načelnika, što je dužan učiniti u formi pismenog akta, koji prethodi rješavanju od strane općinskog načelnika na koji je prenesena nadležnost	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 027106 19 Uvp
Dostavljanje pismena	Obavezno lično dostavljanje pismena Dostavnica	Ne može se udovoljiti zahtjevu stranke da sud izvrši radnju koja zahtijeva naučna i stručna znanja izvan pravne nauke, jer sud. po pravilu nema takva znanja, konkretno nema znanja iz naučne oblasti grafologije. Sud kad bi i imao neka dodatna naučna i stručna znanja iz druge grane nauke koja su relevantna za odlučivanje, na temelju tog znanja ne bi mogao donijeti odluku bez pristanka stranaka jer bi time mogao uskratiti pravo strankama da učestvuju u kritičkoj analizi takvog stručnog mišljenja danog od strane suda, za razliku od stručnog nalaza i mišljenja danog od strane sudskog vještaka, na kojeg stranke uvijek imaju mogućnost prigovaranja, kritike i analize i na koje prigovore je vještak dužan odgovoriti na raspravi, nakon čega sud ima obavezu da slobodnom ocjenom dokaza utvrdi činjenice na osnovu kojih će donijeti odluku.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 015269 20 Uvp
Postupak do donošenja rješenja	Opća načela Skraćeni postupak	Nadležni organ uprave može, bez posebnog saslušanja stranke i posebnog pružanja mogućnosti da se izjasni o činjenicama i okolnostima važnim za donošenje rješenja, riješiti po službenoj dužnosti stvar neposredno po skraćenom postupku u slučaju kada su sve pravno relevantne činjenice za donošenje takvog rješenja utvrđene (potpuno dokazane) u krivičnoj presudi na osnovu kojih se donosi takvo rješenje u cilju preduzimanja hitnih mjera u javnom interesu.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 028949 20 Uvp

Postupak do donošenja rješenja	Opća načela Prethodno pitanje	Za prvostepenu presudu donesenu u krivičnom postupku, kojom je konačno riješeno o pitanju koje je u upravnom postupku imalo značaj prethodnog pitanja i na kojoj je bilo zasnovano rješenje u upravnom postupku, nije potrebno da ista odluka o prethodnom pitanju postane i pravosnažna, tj. da stekne svojstvo definitivnosti, jer ukoliko konačna odluka o pitanju koje je u upravnom postupku imalo značaj prethodnog bude kasnije bitno preinačena a na njoj je bilo zasnovano rješenje upravne stvari, tada može doći do obnove postupka.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 028949 20 Uvp
Izvršenje rješenja i zaključaka	Izvršenje novčanih obaveza	Kada je izdata punomoć sa posebnim ovlaštenjem punomoćniku da može u izvršnom postupku naplatiti novčano potraživanje i troškove postupka izvršenja putem svog računa, tada se ne može tražiti od stranke da dostavi broj svog bankovnog računa, a niti obustaviti postupak izvršenja zbog toga što stranka nije dostavila broj svog bankovnog računa.	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 U 003884 21 Uvp
Posebni slučajevi poništavanja, ukidanja i mijenjanja rješenja	Oglašavanje rješenja ništavim	Odluka Ustavnog suda FBiH kojom se utvrđuje da određene zakonske odredbe nisu u saglasnosti sa Ustavom, ima retroaktivno dejstvo samo u odnosu na postupke koji nisu bili okončani u vrijeme objavljivanja te odluke. U takvim postupcima ne mogu se primijeniti zakonske odredbe čija je nesaglasnost sa Ustavom utvrđena tom odlukom. Odlukom Ustavnog suda FBiH kojom se utvrđuje da određene zakonske odredbe nisu u saglasnosti sa Ustavom, ne poništavaju se sve pravne posljedice koje je proizvela primjena tih zakonskih odredaba. Takva odluka ne predstavlja razlog za oglašavanje ništavim upravnog akta koji je postao pravomoćan prije objave odluke Ustavnog suda, a prethodno je donesen uz primjenu spornih zakonskih odredaba.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 015305 20 Uvp
Pravni lijekovi/sredstva	Vanredni pravni lijekovi / sredstva Rješavanje o ponavljanju /obnovi postupka	U slučaju kada iz dopisa nadležnog tužilaštva proizlazi da se istraga protiv odgovornih lica neće provoditi, jer ne postoje osnovi sumnje da su imenovani počinili krivično djelo, ne postoji obaveza službene osobe koja vodi upravni postupak da traži obavještenje od organa za krivično gonjenje da li je postupak obustavljen, odnosno postoje li okolnosti zbog kojih se ne može pokrenuti.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 021595 22 Uvp
Pravni lijekovi/sredstva	Vanredni pravni lijekovi / sredstva	Bespredmetno je dalje vođenje postupka po zahtjevu za vanredno preispitivanje pobijanog rješenja prvostepenog suda, obzirom daje istim rješavano o tužbi za ponavljanje postupka okončanog presudom prvostepenog suda koja više pravno ne egzistira, jer je ukinuta presudom ovog suda po zahtjevu tužitelja za vanredno preispitivanje te presude.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 004659 19 Uvp 2

➤ Krivično pravo/Krivično materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO PRAVO - OPĆI DIO			
Krivnja	Umišljaj/Direktni	Kada iz obrazloženja presude proizilazi da je sud pri ocjeni umišljaja optuženog razmotrio činjenični opis krivičnog djela iz optužnice i našao da taj opis sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi postupanje optuženog sa direktnim umišljajem, odnosno, da je bio svjestan da radi druge koristi (zadovoljavanja vlastitog seksualnog nagona), potiče drugu osobu na pružanje seksualnih usluga, što je i htio, onda se ne može prihvatiti žalbeni navod da činjenični opis djela u izreci presude, samo zbog toga što u njemu nije izričito navedeno da je optuženi bio svjestan svog djela i htio njegovu posljedicu, ne sadrži opis psihičkog odnosa učinitelja prema djelu.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 K 011498 22 Kžž
Krivično djelo	Dobrovoljni odustanak	U situaciji kada je učinitelj svršenog pokušaja krivičnog djela ubistva, nakon što je oštećenom zadao treći ubod nožem, istog previo svojom majicom te ga odveo u stanicu hitne pomoći, sud je bio dužan, radi pravilne primjene krivičnog zakona, utvrditi da li je učinitelj te radnje poduzeo dobrovoljno, prije nego što je krivično djelo otkriveno i kako bi spriječio nastupanje smrtne posljedice, te se određeno izjasniti da li te radnje optuženog predstavljaju dobrovoljni odustanak u smislu člana 30. stav 1. KZ FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 011650 21 Kž
Kazne	Produženo krivično djelo	Ne radi se o produženom krivičnom djelu Pronevjera u službi iz člana 384. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 55. stav 2. istog zakona, nego o krivičnom djelu Pronevjera u službi iz člana 384. stav 3. u vezi stava 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, kada je optužena u određenom vremenskom periodu kontinuirano i sukcesivno prisvajala novac koji joj je bio povjeren na radu i kada je njen umišljaj bio upravljen na prisvajanje ukupnog iznosa prisvojenog novca koji prelazi iznos od 50.000,00 KM.	Vrhovni sud Federacije BiH 02 0 K 000745 20 Kž 2
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO			
	Navođenje na prostituciju	Kako je odredbom člana 210. stav 1. KZ FBiH propisano da krivično djelo Navođenje na prostituciju čini onaj ko radi zarade ili druge koristi navodi, potiče ili namamljuje drugog na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogućiti njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili na bilo koji način učestvuje u organiziranju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, slijedi da motiv učinjenja ovog krivičnog djela kao njegov bitni element, nije isključivo koristoljublje (koje se može sastojati ili u povećanju već	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 K 011498 22 Kžž

		postojeće imovine, ili u sprečavanju umanjenja te imovine), nego i svaka druga korist koja ne mora nužno biti imovinska, već se može sastojati i u postizanju nekog ličnog interesa počinitelja za kojim on stremlji, uključujući i zadovoljenje vlastitog seksualnog nagona.	
	Ubistvo iz koristoljublja	Koristoljublje kao kvalifikatorna okolnost pri učinjenju krivičnog djela Ubistvo iz člana 166. stav 2. tačka d) Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, postoji onda kada učinitelj usmrti drugog kako bi ostvario neku imovinsku korist, pri čemu je sasvim irelevantno da li se radi o protivpravnoj imovinskoj koristi koju učinitelj želi ostvariti usmrćenjem drugog.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 012484 22 Kž
	Ubistvo iz koristoljublja	Kada učinitelj usmrti drugog s ciljem da ostvari neku imovinsku korist, ali usljed okolnosti događaja nije došlo do ostvarenja takve koristi, u njegovim radnjama su ostvarena sva bitna obilježja krivičnog djela Ubistvo iz člana 166. stav 2. tačka d) Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, jer je motiv zbog kojeg je usmrtio drugog, bio koristoljublje.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 012484 22 Kž

➤ **Krivično pravo/Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OPĆE ODREDBE			
Radnje dokazivanja	Uviđaj i rekonstrukcija Preduzimanje uviđaja	Kako se uviđaj preduzima kada je za utvrđivanje ili razrješenje kakve važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje i o tome sačinjava zapisnik, presuda se ne može zasnivati na navodima iz zapisnika o uviđaju u kojima se iznose konstatacije ovlaštenih službenih osoba ili tužitelja u vezi okolnosti učinjenja krivičnog djela, odnosno broja učinitelja, jer te konstatacije nisu rezultat neposrednog opažanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 001169 22 Kž 3
Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/o ptuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka	Pritvor Pritvor nakon izricanja presude	Pri odlučivanju o pritvoru nakon izricanja presude u smislu člana 152. stav 1. ZKP FBiH, mogu se, između ostalog, uzeti u obzir sve okolnosti vezane za izvršenje krivičnog djela u mjeri koja nije neophodna za postojanje datog krivičnog djela, u kom slučaju se neće raditi o dvostrukom vrednovanju istih okolnosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 020298 22 Kž 13

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Obligacije (obaveze)	Ispunjenje	Svaka strana iz ugovora dužna je blagovremeno i u cijelosti ispuniti ugovornu obavezu, a u protivnom snosi odgovornost za neispunjenje.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 037264 21 Rev
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova	Kada je po rješenju suda izvršeno deponovanje sredstava tužitelja na račun suda, ta sredstva nisu prešla u imovinu Republike Srpske.	Vrhovni sud Republike Srpske 87 0 P 031141 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Subjektivna odgovornost za štetu	Kako šteta koju je tuženi pričinio tužitelju nije ni prostorno ni funkcionalno povezana sa procesom rada kod poslodavca, to je isti odgovoran za naknadu prema opštim odredbama o odštetnoj odgovornosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 287630 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Objektivna odgovornost za štetu	Imalac opasne stvari ili vršilac opasne djelatnosti djelimično se oslobađa odgovornosti ako je oštećeni djelimično pridonio nastanku štete.	Vrhovni sud Republike Srpske 73 0 P 021659 22 Rev
Ugovori Parnični prvostepeni postupak	Nalog Teret dokazivanja	Za usvajanje tužbenog zahtjeva za isplatu nagrade i naknade troškova za zastupanje tužitelj je morao dokazati da je sa tuženima u ugovornom odnosu, što izvedenim dokazima nije dokazao.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 298284 21 Rev
Ugovori	Ugovor o zajmu	Ugovorom o zajmu obavezuje se zajmodavac da preda u svojину zajmoprimcu određenu količinu novca ili kojih drugih zamjenjenih stvari, a zajmoprimac se obavezuje da mu vrati poslije izvjesnog vremena istu količinu novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste i istog kvaliteta. Ugovor nastaje saglasnošću volja stranaka i zaključen je kad su se ugovorne strane saglasile o bitnim sastojcima ugovora, a to su predmet zajma i vrijeme trajanja zajma.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 P 110511 21 Rev

Ugovori	Ugovor o ortakluku	Ugovor o ortakluku je konsenzualan ugovor koji nastaje momentom saglasnosti o njegovim bitnim elementima i to: cilju ugovora koji se zajedničkim ulaganjem namjerava postići, o veličini pojedinačnih ortačkih dijelova i o vremenskom trajanju ugovora o ortakluku.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 0 P 045265 21 Rev
Prestanak obaveze	Ispunjenje	Obaveza prestaje kad se ispuni. Prestankom glavne obaveze gase se jemstvo, zalog i druga sporedna prava.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 262414 21 Rev
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Kada je tužitelj podnio prijedlog za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave-mjenice, radi isplate potraživanja iz ugovora o kreditu, a sud naknadno donio rješenje da će se taj prijedlog smatrati tužbom, nije došlo do preinačenja tužbe ukoliko u parničnom postupku tužitelj ne zahtijeva isplatu duga po osnovu mjenice već po osnovu ugovora o kreditu, a u tom slučaju je rok zastarjelosti potraživanja prekinut prvom radnjom tj. podnošenjem prijedloga za izvršenje.	Vrhovni sud Republike Srpske
Ugovori	Ugovor o kreditu		79 0 I 000396 22 Rev
Parnični prvostepeni postupak	Preinaka tužbe		
STVARNO PRAVO			
Pravo vlasništva	Sticanje vlasništva na osnovu zakona Dosjelost	Ako stambeni objekat (kuća) nije etažiran, posjednik dijela te nekretnine nema mogućnosti da predmet posjedovanja stekne putem dosjelosti u vlasništvo, bez obzira kakav je kvalitet posjeda i koliko je dugo trajao	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 475955 22 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju odluke suda ili drugog nadležnog organa	Kako tužitelj, kao titular opštenarodne imovine, nije koristio svojinska ovlaštenja koja mu po zakonu pripadaju, niti je ušao u posjed predmetnog zemljišta, dok je od 1955. godine u posjedu tih parcela bio djed, zatim otac tuženog, te tuženi, to je pravilno u postupku izlaganja na javni uvid podataka o nepokretnostima i utvrđivanju prava na istima u korist tuženog utvrđeno pravo susvojine na navedenom zemljištu.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 298989 21 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju zakona Građenjem	I pod uslovom da su izgradnji doprinosili i drugi članovi porodične zajednice, vlasnikom kuće i zemljišta postaće jedan od članova ako je bio takav dogovor među njima.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 0 P 053211 22 Rev 2

Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju zakona Građenjem	Kada je zgrada podignuta za vrijeme trajanja porodične zajednice na osnovu sporazuma njenih članova, onda takav sporazum, sa izraženom namjerom da se gradnja vrši za sve ili za određene članove porodične zajednice, predstavlja odlučnu činjenicu u pogledu sticanja svojine građenjem za članove te zajednice.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 O P 068227 21 Rev
Pravo svojine	Zaštita povjerenja u zemljišne knjige Teret dokazivanja	U slučaju spora o pravu na nepokretnostima koje su predmet izlaganja pred Komisijom za izlaganje nepokretnosti može se pokrenuti spor kod nadležnog suda, u čijoj nadležnosti je da sudi o pravu svojine na nepokretnostima, a u nadležnosti Komisije za izlaganje nepokretnosti je utvrđivanje prava na nepokretnostima, na način propisan Zakonom o premjeru i katastru Republike Srpske.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 265812 21 Rev
Pravo svojine	Tužba za povrat stvari Zaštita povjerenja u zemljišne knjige	Oboriva je zakonska pretpostavka o pravu vlasništva lica koje je upisano u zemljišnu knjigu na spornim nekretninama, koja otpada ukoliko drugi, čije sticanje nije upisano u zemljišnu knjigu, dokaže da ima valjan i istinit način sticanja tog prava.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O P 030953 22 Rev
RADNO PRAVO			
Zaštita prava radnika	Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa	U slučaju ukidanja ili reorganizacije republičkih organa uprave ili ukidanja radnog mjesta, namješteniku prestaje radni odnos, ako ne bude raspoređen na drugo radno mjesto u roku od tri mjeseca od dana kada je ostao neraspoređen.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O Rs 227358 22 Rev
Zaštita prava radnika	Pobijanje odluke disciplinskih organa	Pri ispitivanju zakonitosti izrečene disciplinske mjere, sud može vršiti prekvalifikaciju radnje povrede radne obaveze, ne mijenjajući njen činjenični identitet.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O Rs 305108 21 Rev
Zaštita prava radnika	Pobijanje ugovora sa ponudom izmjenjenih uslova/Za isplatu drugih naknada iz rada	Kako tužitelji prilikom isplate plata nisu primili i isplatu naknade po osnovu toplog obroka, to su već tada saznali za povredu svojih prava na isplatu naknade, pa se tužbu za zaštitu tih prava mogla podnijeti u roku od 6 mjeseci od dana saznanja za povredu prava.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O Rs 096964 22 Rev

Zaštita prava radnika	Pobijanje ugovora sa ponudom izmjenjenih uslova/Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate	Rok iz člana 118. ZR je po pravnoj prirodi je prekluzivni. Prekluzija za razliku od zastarjelosti potraživanja vodi gubitku samog prava na sudsku zaštitu. Međutim, kada je tužbeni zahtjev usmjeren samo na obavezu uplate doprinosa nadležnim fondovima, ovaj član nije primjenljiv jer se, u konkretnom slučaju, moraju uzeti u obzir i odredbe člana 4. Zakona o PIO i člana 75. Zakona o poreskom postupku	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 Rs 033269 22 Rev 2
Prestanak radnog odnosa Otkaz ugovora o radu	Razlozi za otkaz	Zakonita je odluka poslodavca kojom je radniku otkazao ugovor o radu zato što nije opravdao svoj izostanak na posla u trajanju od tri dana u kalendarskoj godini.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 Rs 231542 22 Rev
Mobing	Mobing	Kada tužitelj ne učini vjerovatnim da je bio izložen mobingu, nisu ispunjeni zakonski uslovi da mu se pruži zaštita od mobinga.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 0 Rs 030241 22 Rev
Mobing	Mobing	Mobing je specifičan oblik ponašanja na radnom mjestu u dužem vremenskom periodu, pa pojedinačan događaj nema karakter mobinga.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 0 P 057892 22 Rev
NASLIJEDNO PRAVO			
Nasljeđivanje na osnovu testamenta	Legati	Legatar nema obavezu da izvršava terete nametnute testamentom ako oni premašuju vrijednost legata.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 0 P 069049 21 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
	Zastupanje	U izvršavanju odluka skupštine i nadzornog odbora društva i zastupanja društva, direktor koji odgovara za zakonitost poslovanja društva, ne može svoja ovlaštenja temeljiti na nezakonitoj odluci nadzornog odbora društva.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 0 Ps 090925 22 Rev

Oblici privrednog društva	Društvo sa ograničenom odgovornošću	Član društva sa ograničenom odgovornošću ne odgovara za obaveze društva, osim do iznosa neunesenog uloga u imovinu društva.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 091929 21 Rev
---------------------------	-------------------------------------	---	--

➤ **Građansko pravo / građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Nadležnost suda	Stvarna nadležnost	Donošenje odluke o prodaji i uslovima prodaje poslovnog prostora čiji je vlasnik jedinica lokalne samouprave (opština ili grad), je u nadležnosti Skupštine jedinice te lokalne uprave, pa preispitivanje zakonitosti takve odluke ne spada u sudsku već u upravnu nadležnost.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O P 095672 21 Rev
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Kako tužitelj zahtjevom iz tužbe ne pobija rješenje kojim je opozvan dužnosti potpredsjednika SO-e, već pobija rješenje o prestanku radnog odnosa koje je doneseno po opozivu, te traži da se naloži vraćanje na rad, radi se o radnom sporu za čije je rješavanje nadležan osnovni sud.	Vrhovni sud Republike Srpske 82 O Rs 029811 22 R
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	Kanton, kao osnivač ustanove-škole, koji je prema odredbi člana 41. stav (2) Zakona o ustanovama supsidijarno odgovoran za obaveze ustanove, ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno, shodno pravilu o teretu dokazivanja, dokazuje postojanje okolnosti koja je za njega povoljna, da je aktom o osnivanju škole određeno da osnivač ne odgovara za njene obaveze.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 421353 22 Rev
Postupak po pravnim lijekovima	Žalba protiv presude	Drugostepeni sud nema ovlaštenja odlučivati o dijelu prvostepene presude, kojom je djelimično usvojen eventualni tužbeni zahtjev, niti može zbog propuštanja prekluzivnog roka materijalnog prava, kada pravo prestaje, tužbu odbaciti za sve tužbene zahtjeve u procesnoj situaciji kada su protiv prvostepene presude žalbu izjavili samo tužitelji, koji su povodom dosuđenog dijela eventualnog tužbenog zahtjeva uspjeli u sporu (odluka o tužbenom zahtjevu koja nije pobijana žalbom tuženog je stekla svojstvo formalne pravomoćnosti).	Vrhovni sud Federacije BiH 56 O P 049932 21 Rev

Postupak po pravnim lijekovima	Žalba protiv presude	Rok za izjavljivanje žalbe je prekluzivan, ali sud je dužan prije odluke o odbacivanju žalbe zbog neblagovremenosti utvrditi sve relevantne činjenice, kako one koje se odnose na dostavljanje i ulaganje pravnog lijeka, tako i na činjenice da li su postojali zakonski razlozi koji su doveli do prekida toka žalbenih rokova	Vrhovni sud Republike Srpske 76 O P 029789 22 Rev
Postupak po pravnim lijekovima Revizija	Rasprava pred drugostepenim vijećem Razlozi revizije za ukidanje drugostepene odluke	Drugostepeni sud može u sjednici vijeća preinačiti prvostepenu presudu samo u slučaju ako smatra da je činjenično stanje u prvostepenoj presudi pravilno utvrđeno, ali da je prvostepeni sud nepravilno primijenio materijalno pravo, ili ako je prvostepeni sud pogrešno ocijenio isprave i posredno izvedene dokaze ili ako je iz utvrđenih činjenica taj sud izveo nepravilan zaključak o postojanju drugih činjenica, a na tim činjenicama je zasnovana presuda.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 O P 045854 22 Rev 2
Revizija	Revizija protiv rješenja	Protiv pravosnažnog drugostepenog rješenja donesenog povodom prijedloga za ponavljanje postupka revizija nije dozvoljena.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O P 009939 22 Rev 2
Revizija	Izuzetna revizija	Revizijski sud će izuzetno dozvoliti reviziju, koja nije dozvoljena zbog imovinskog cenzusa, ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog pravnog pitanja, a revizijski sud je o tom pitanju je već zauzeo shvatanje, ali je odluka drugostepenog suda zasnovana na shvatanju koje nije podudarno s tim shvatanjem.	Vrhovni sud Republike Srpske 94 O P 033168 21 Rev
VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Sudovi su u pogledu površine i namjene ekspropisane nepokretnosti vezani za rješenje o eksproprijaciji, koje rješenje, u tom dijelu, vlasnik zemljišta može pobijati samo u upravnom postupku, ali ne i u sudskom postupku za određivanje pravične naknade za ekspropisane nepokretnosti	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O V 094650 21 Rev 2
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Naknada za ekspropisano zemljište (poljoprivredno, građevinsko i gradsko građevinsko) određuje se u novcu i ne može biti niža od tržišne vrijednosti takvog zemljišta.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O V 085431 21 Rev

MEĐUNARODNO PROCESNO PRAVO			
	Priznanje strane sudske odluke	Kada je pravosnažnom krivičnom presudom odlučeno i o zahtjevu oštećenog za naknadu štete, koji je prihvaćen kao osnovan, navedeni dio presude se može samostalno priznati u vanparničnom postupku jer se radi o posebnom imovinsko pravnom zahtjevu, koji se raspravlja po odredbama građanskog prava i rezultat je adhezionog. pridruženog civilnog postupka krivičnom postupku, pa to stoje raspravljen u krivičnom postupku nema uticaja na njegovu samostalnost. Odluka o imovinsko pravnom zahtjevu, kao samostalna odluka, bez obzira što je donesena u krivičnom postupku, ima jednako dejstvo kao daje donijeta u parničnom postupku, i može se priznati u vanparničnom postupku prema odredbama članova 86. - 101. Zakona o rješavanju sukoba Zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 V 020249 21 Gž
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA / EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA			
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku	Tužbu za utvrđivanje povrede prava na suđenje u razumnom roku i pravično zadovoljenje zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku može podnijeti tužilac koji je prethodno podnio nadležnom sudu zahtjev za ubrzanje postupka o kome je pravosnažno odlučeno.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 0 Srr 002815 22 Srr

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini²
26. do 30. decembar 2022. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Zakon o konkurenciji BiH	Zabrana konkurencijskog djelovanja Zabranjeni sporazumi	Svi organi javne vlasti, institucije na svim nivoima u Bosni i Hercegovini, bez obzira na njihov pravni status, način osnivanja ili vlasništvo, potpadaju pod primjenu Zakona o konkurenciji BiH. Pravilnik koji donesu organi javne vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini koji ograniči slobodan ulazak privrednih subjekata na mjerodavno tržište Bosne i Hercegovine predstavlja zabranjeni sporazum u smislu člana 4. stav 1. Zakona o konkurenciji Bosne i Hercegovine.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 035154 22 Uvp
Izborni zakon BiH Zaštita izbornog prava	Nadležnosti u postupku zaštite izbornog prava Žalbe	Opštinska izborna komisija, kao organ za provođenje izbora, nije ovlaštena za izjavljivanje žalbe na odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 IŽ 042911 22 IŽ
Izborni zakon BiH Zaštita izbornog prava	Izborne komisije i Apelacioni odjel Suda Bosne i Hercegovine	U postupku imenovanja članova opštinskih izbornih komisija žalbu, zbog povrede prava ustanovljenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, može izjaviti samo lice koje je učestvovalo u konkursnoj proceduri.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 IŽ 042770 22 IŽ

Izborni zakon BiH Pravila ponašanja u izbornoj kampanji	Zlupotreba javnih sredstava	Za utvrđenje da je nosilac mandata zloupotrijebio javna sredstva za promociju sebe i političke partije čije je kandidat, potrebno je nesumnjivo utvrđenje da je izvršena jedna od radnji propisanih tačkama od a) do e) u stavu 2. člana 7.2a Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Iž 043987 22 Iž
Izborni zakon BiH Pravila ponašanja u izbornoj kampanji	Zlupotreba javnih sredstava	Zlupotreba javnih sredstava ostvaruje se ukoliko je nosilac javne funkcije izražavanje koje ima karakter promovisanja izrekao na skupu organizovanom od strane državnih, entitetskih ili lokalnih organa, povodom događaja vezanog za imovinu navedenih organa ili koristeći zaposlenike javnih institucija u okviru radnog vremena.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Iž 044155 22 Iž
Izborni zakon BiH Pravila ponašanja u izbornoj kampanji	Govor mržnje	Utvrđivanje da javno obraćanje u izbornoj kampanji ima elemente govora mržnje određuje se prema percepciji prosječnog birača i efektu koji kod njih izaziva određeno izražavanje.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Iž 044016 22 Iž
Zakon o javnim nabavkama BiH	Rezervisani ugovori	Ukoliko je ugovorni organ u postupku javne nabavke, u Tenderskoj dokumentaciji predmetni postupak označio kao rezervisani ugovor prema članu 9. Zakona o javnim nabavkama, i zahtijevao da ukoliko ponudu dostavlja grupa ponuđača svaki član grupe ispunjava uslove iz člana 9. ZJN, takav opis u Tenderskoj dokumentaciji nije diskriminirajući.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 035951 22 Uvp
Zakon o javnim nabavkama BiH	Ponuda Grupa kandidata i ponuđača	Kada se u svojstvu ponuđača pojavi grupa-konzorcij koji je nastao zaključenjem ugovora u cilju podnošenja zajedničke ponude u postupku javne nabavke, u tom slučaju tokom cijelog postupka ti ponuđači mogu djelovati isključivo kao grupa ponuđača, bez mogućnosti da u bilo kojem momentu neko od članova grupe ponuđača nastupi pojedinačno, odnosno samostalno, bilo tužbom ili nekom drugom radnjom u postupku.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 041174 21 Uvp
Zakon o javnim nabavkama BiH	Poništenje postupka javne nabavke	Okolnost da je odlukom Vlade F BiH proglašeno stanje nesreće, a koja nije postojala u vrijeme pokretanja postupka javne nabavke, odnosno nije se mogla predvidjeti, može biti razlog da ugovorni organ donese odluku o otkazivanju postupka javne nabavke, s obzirom da se radi o razlozima koji su izvan kontrole ugovornog organa koji direktno utiču na poslovanje ugovornog organa.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 036740 22 Uvp

Zakon o postupku indirektnog oporezivanja BiH	Solidarni dužnik	Tužiteljica koja kao ovlaštena osoba i osnivač glavnog dužnika ne poduzme odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti u cilju izmirenja duga, tretirati će se kao da je aktivno učestvovala u kršenju propisa o indirektnom oporezivanju, što za posljedicu ima solidarnu odgovornost iste za izmirenje duga glavnog dužnika-poreznog obveznika po osnovu neplaćenih obaveza indirektnih poreza. Nesolventnost glavnog dužnika, kao i postupci koje pokrene glavni dužnik, ne mogu biti od uticaja na solidarnu odgovornost tužiteljice utvrđenu prvostepenim rješenjem.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 036098 22 Uvp
Zakon o postupku prinudne naplate indirektnih poreza BiH	Postupak utvrđivanja solidarne odgovornosti		
Zakon o porezu na dodatnu vrijednost BiH	Pravo na odbitak ulaznog poreza	Ne postoje uslovi za odbitak ulaznog poreza poreznom obvezniku-firmi majci za posredničku uslugu ispitivanja tržišta u inostranstvu, ukoliko se angažman radnika na poslovima u inostranstvu koristi u svrhu poslovanja poreskog obveznika u inostranstvu-podružnice, koja je u momentu ostvarivanja prava na odbitak ulaznog poreza zasebni poreski obveznik sa sjedištem u inostranstvu.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 036265 22 Uvp
Upravni spor			
Vanredna pravna sredstva / lijekovi	Zahtjev za preispitivanje sudske odluke	Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara BiH nije stvarno nadležno da postupa po zahtjevu za poništenje i ukidanje po pravu nadzora, odnosno zahtjevu za vanredno ukidanje rješenja Konkurencijskog vijeća, jer Zakonom o konkurenciji, kao lex specialis nije propisano da se protiv odluka Konkurencijskog vijeća može izjavljivati drugi redovni ili vanredni pravni lijek osim pokretanja upravnog spora.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 035486 22 Uvp
Vanredna pravna sredstva / lijekovi	Zahtjev za preispitivanje sudske odluke	Protiv konačne odluke najvišeg suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine donesene u upravnom sporu može se podnijeti zahtjev za preispitivanje sudske odluke Apelacionom odjeljenju Suda Bosne i Hercegovine, ali samo zbog povrede zakona Bosne i Hercegovine ili zbog povrede pravila postupka koji je prethodio donošenju pobijanje odluke u kojoj je primijenjen zakon Bosne i Hercegovine.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 036759 20 Uvp
Upravni postupak			
Osnovna načela	Zaštita prava i sloboda građana i zaštita javnog interesa Načelo materijalne istine	Formalni propust tužitelja što na ispostavljenim fakturama nije naveo odredbe Zakona o PDV-u po kojoj bi se navedeni promet smatrao oslobođenim od plaćanja PDV-a ne može eliminisati tužitelja od ostvarivanja tog prava, ako postoje druge činjenice i dokazi na osnovu kojih se to pravo može nesporno utvrditi.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 030813 20 Uvp

Troškovi postupka	Troškovi pravnog zastupanja	U postupku javne nabavke, vrijednost ponuda ne može biti osnov za određivanje vrijednosti spora, jer je zahtjev usmjeren ka utvrđivanju zakonitosti akta čije se poništenje traži, zbog čega se vrijednost spora ne može ni procijeniti, te se shodno tome naknada na ime troškova zastupanja za rad advokata određuje Tarifom o nagradama i naknadi troškova zastupanja za rad advokata FBiH u neprocjenjivim predmetima.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 032346 20 Uvp
Povrat u pređašnje stanje	Povrat u pređašnje stanje	Odsustvo sa posla zbog bolovanja nije zakonom propisan razlog za povrat u prijašnje stanje zbog propuštanja roka za izjavljivanje žalbe, osim ukoliko tužitelj dokaže da je njegova spriječenost bila u vezi sa zdravstvenim problemima koji su uticali na mogućnost rasuđivanja.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 035979 22 Uvp

➤ **Krivično pravo/Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO PRAVO - OPĆI DIO			
Značenje izraza	Pravna osoba Brisanje osude	Odredbe materijalnog krivičnog zakonodavstva BiH ne propisuju poseban postupak vođenja kaznene evidencije za osuđene pravne osobe, te se u pogledu postupka brisanja osude (rehabilitacije) primjenom člana 387. Zakona o krivičnom postupku BiH, imaju shodno primijeniti odredbe koje regulišu brisanje osude za osuđenu (fizičku) osobu.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 024531 17 K
Značenje izraza Kazne	Službena osoba Opća pravila za odmjerenje kazne	Svojtvo optuženih, kao jedan od bitnih elemenata bića krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi, nije moguće ponovo cijeliti kao otežavajuću okolnost prilikom odmjerenja izrečene kazne.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 034029 22 Kž 2
Kazne	Odmjeravanje kazne osuđenoj osobi	Odmjeravanje jedinstvene kazne osuđenoj osobi, primjenom odredbe člana 49. KZ SFRJ, moguće je samo ako učinilac još nije u cijelosti izdržao raniju kaznu, cijeneći da zakonodavac nije imao namjeru da donese zakon koji bi omogućio da se prema osuđenoj osobi (formalno) izrekne kazna zatvora za djela koja je počinio prije stupanja na izdržavanje kazne zatvora po ranijoj osudi, a koja kazna bi u trenutku njenog izricanja, uračunavanjem ranije izdržane kazne, bila u cijelosti izdržana, te kojom se ne bi ostvarila svrha kažnjavanja.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 034278 20 Kri

Kazne	Novčana kazna	Novčana kazna, kao sporedna kazna, izriče se u predmetima u kojima je optuženi osuđen za krivična djela počinjena iz koristoljublja.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 025672 22 Kž
Kazne	Uračunavanje pritvora i ranije kazne i kazne izdržane u inozemstvu	U kaznu zatvora izrečenu pravosnažnom presudom Suda BiH uračunava se i vrijeme koje je osuđeni proveo u ekstradicionom pritvoru u drugoj zemlji.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 027075 22 Kž 2
Mjere sigurnosti/ bezbjednosti	Oduzimanje predmeta	U situacijama kada je donesena oslobađajuća presuda iz razloga što se optuženi optužuje za djelo koje zakonom nije propisano kao krivično djelo nema mjesta primjeni odredbe člana 391. ZKP BiH, jer se ne mogu oduzeti predmeti za koje je nesumnjivo utvrđeno da isti kao takvi ne ispunjavaju uslove da bi se ostvarila obilježja krivičnog djela u radnjama optuženog lica.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 026901 22 Kž 2
Zastarjelost	Zastarjelost izvršenja kazne Prekid zastarjelosti izvršenja kazne	Odgovor Suda na apelaciju apelanta Ustavnom sudu BiH ne predstavlja radnju koja bi prekinula tok zastarijevanja izvršenja kazne zatvora.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 005313 22 Kž 4
Odgovornost pravnih lica/osobe	Odgovornost pravne osobe/lica	Pravno lice je moguće oglasiti odgovornim i onda kada učinitelj krivičnog djela nije identificiran.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 032246 22 Kž
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO			
	Financiranje terorističkih aktivnosti	Subjektivni element - znanje je bitno obilježje krivičnog djela finansiranje terorističkih aktivnosti iz člana 202. stav 2. tačka b), u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 040400 22 Kž 5

➤ **Krivično pravo/Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OPĆE ODREDBE			
Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka	Pritvor Žalba protiv rješenja o određivanju pritvora	U procesnoj situaciji u kojoj se osumnjičenom/optuženom prvi put određuje mjera pritvora rješenjem Vanpretresnog vijeća, a ZKP BiH ne propisuje mogućnost izjavljivanja žalbe, mora biti omogućeno preispitivanje zakonitosti rješenja od strane višeg suda, jer bi u protivnom došlo do kršenja odredaba člana 5. stav 4. Evropske konvencije o ljudskim pravima.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 042903 22 Kž
Osnovna načela Posebne istražne radnje	Zakonitost dokaza Korištenje prikriivenih istražitelja i korištenje informatora	Institut PP (prijateljsko/poznaničke) veze je po svojoj prirodi institut operativnog karaktera, koji se koristi van formalnog krivičnog postupka, ali se na osnovu njegovog djelovanja i davanja informacija prikupljaju zakoniti dokazi koji će biti upotrijebljeni na sudu, pa činjenica da su dokazi prikupljeni putem prikriivenog istražitelja (po zakonitoj naredbi suda) koji je samo djelovao na osnovu informacije i kontakta PP veze takve dokaze ne čini nezakonitim.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 040518 22 Kž
Osnovna načela Radnje dokazivanja	Zakonitost dokaza Način ispitivanja osumnjičenog	Odredba člana 6. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima propisuje načelo locus regit aktum, što znači da se dokaz ocjenjuje valjanim ukoliko je pribavljen u skladu s pravom države u kojoj se taj dokaz nalazio.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 018560 22 Kžž
Radnje dokazivanja	Pretresanje stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari	Pretresanje kompjuterskih sistema, mobilnih telefonskih aparata, prevashodno se mora obaviti na osnovu naredbe suda, pa tek naknadno dostaviti na eventualno vještačenje.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 036645 22 Kž
Privremeno oduzimanje predmeta i imovine	Vraćanje privremeno oduzetih predmeta	Neosnovan je zahtjev za vraćanje privremeno oduzetih predmeta u fazi glavnog pretresa, kada tek predstoji izvođenje dokaza u vezi krivičnog djela koje je predmet krivičnog postupka, a ne radi se o obaveznom oduzimanju predmeta.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 028774 22 Kž 25

Izuzeće	Izuzeće tužitelja i drugih učesnika u postupku	Ukoliko je istražne radnje poduzimao istražilac čije je srodstvo po tazbini prvog reda utvrđeno sa oštećenim u predmetu, kao i srodstvo sa svjedokom, dovedena je u pitanje njegova nepristrasnost, zbog čega isti mora biti izuzet sa predmetne istrage.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 031299 22 Krž
TOK POSTUPKA			
Glavni pretres Postupak za primjenu mjera sigurnosti, za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i za opozivanje uvjetne osude	Prekid glavnog pretresa Prekid postupka u slučaju nastupanja duševne bolesti	U slučaju kada je kod optuženog ustanovljen psihički poremećaj koji je izjednačen sa duševnom bolesti, u skladu sa odredbom člana 388. ZKP BiH, prekida se postupak, koji ne znači istovremeno i njegovu obustavu, te ostaje mogućnost da se postupak nastavi na prijedlog Tužilaštva ukoliko bi došlo do poboljšanja zdravstvenog stanja optuženog.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 018439 22 Krž 2
POSEBNI POSTUPCI			
Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima	Uslovi za izvršenje strane sudske prakse u krivičnim stvarima	Prilikom procjene uslova za priznanje strane sudske odluke koji se odnosi na pitanje da li je predmetno krivično djelo kažnjivo po domaćem zakonodavstvu, potrebno je samo uzeti u obzir da li činjenični opis odgovara nekom od krivičnih djela u domaćem zakonu, bez detaljnog analiziranja činjeničnih pojedinosti i njihove dokazanosti.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 043912 22 Kž

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Naknada materijalne štete Naknada nematerijalne štete	Obična šteta Izmakla korist Zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane	Licu neosnovano lišenom slobode pripada pravo na naknadu štete iz osnova izmakle koristi za obavljanje povremenih poslova ukoliko kontinuitet, obim i učestalost povremenog radnog angažmana u referentnom periodu prije lišenja slobode potvrđuju da bi se iz takvog rada ostvario prihod po redovnom toku stvari.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 035492 21 Gž 2
Naknada nematerijalne štete	U postupcima zaštite ličnih podataka	U slučaju nezakonite obrade ličnih podataka oštećenom se dosuđuje naknada nematerijalne štete u jedinstvenom iznosu kojim se nadoknađuju sveukupne posljedice povrede prava na privatnost.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 033479 21 Gž
Naknada nematerijalne štete	Zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane	Samo vođenje krivičnog postupka nije zakonom priznat osnov za naknadu nematerijalne štete zbog povrede slobode, prava ličnosti, ugleda i časti.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 041130 22 Gž
RADNO PRAVO			
	Zaštita od diskriminacije	Kod utvrđenja nejednakog postupanja u ostvarenju prava iz rada, uporednu grupu za utvrđenje diskriminacije predstavljaju zaposlenici koji ostvaruju prava koja su tužitelju uskraćena za obavljanje poslova istog opisa, odgovornost i složenosti.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 040155 22 Gž
Zaštita radnika	Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate	Poslodavac koji plate zaposlenima isplaćuje iz dohotka koji ostvaruje u prometu roba i usluga ovlašten je da u vanrednim okolnostima primjenom propisane procedure donese odluku o smanjenju osnovice za obračun plate.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 039371 22 Rev
Zaštita radnika	Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate	Poslodavac ne može, bez saglasnosti zaposlenika ili konačne odluke nadležnog suda, svoje potraživanje prema zaposleniku naplatiti uskraćivanjem isplate plate ili nekog njenog dijela, uskraćivanjem isplate naknade plate ili dijela naknade plate zaposlenika.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 038766 21 Gž

Zaštita radnika	Zaštita radnika u slučaju privremene spriječenosti za rad	Kada zaposlenik zbog udaljenja-suspenzije za vrijeme vođenja disciplinskog postupka objektivno nije mogao koristiti prvi dio godišnjeg odmora u tekućoj godini, ne postoji pravni osnov da mu poslodavac uskrati korišćenje godišnjeg odmora do 30. juna naredne godine, samo iz razloga što zaposlenik nije iskoristio prvi dio godišnjeg odmora u tekućoj godini.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 036617 21 Gž
-----------------	---	---	--

➤ **Građansko pravo / građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opće odredbe Troškovi postupka	Troškovi potrebni radi vođenja parnice	Kada stranka umješšača uspije u parnici, umješšač ima pravo da mu protivnik naknadi troškove spora u okviru opštih pravila.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 036619 21 Gž